

Møte nr. 1-2012

Kontrollutvalget i Gjesdal INNKALLES TIL MØTE 14. februar 2012 kl. 17.00 i Formannskapssalen

SAKLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste

- 1/12 [Godkjenning av protokoll fra møte 6. desember 2011](#)
- 2/12 [Rapport fra forvaltningsrevisjon: Anskaffelser](#)
- 3/12 [Kontrollutvalgets oppgaver og ansvarsområder; orientering om kommunale regnskaper](#)
- 4/12 [Nye planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Innspill fra administrasjonen/materiell for utsending til politiske ledere](#)
- 5/12 [Kontrollutvalgets årsmelding for 2011](#)
- 6/12 [Budsjettoppfølging kontroll og tilsyn pr 31.12.11](#)
- 7/12 [Statusoversikt kontrollutvalgets saker - februar 2012](#)
- 8/12 [Byggeregnskap og sluttmelding for Oltedal Brannstasjon](#)

EVENTUELT

REFERAT-/MELDINGSSAKER

- 1/12 Vedtak kommunestyret - Rapport selskapskontroll - Rogland Revisjon IKS
- 2/12 Vedtak kommunestyret - Årsplan for 2012 - Gjesdal kontrollutvalg

Rådmannen møter i sak 4/12.

Vennligst meld eventuelt forfall snarest på telefon 51976590, som sms til mobiltf. 98806776 eller på e-post til postmottak.rks@sandnes.kommune.no

Ved forfall blir varamedlemmer innkalt særskilt. Medlemmer som anser seg inhabile, må gi melding om dette slik at varamedlemmer kan innkalles.

Evt. saker merket (*Unntatt offentlighet i medhold av off. l.*) sendes bare til medlemmer/varamedlemmer.

Ålgård, 6/2-2012

Anita Heigre

Leder av kontrollutvalget

Wencke S: Olsen
Sekretariatet

REFERAT-/ MELDINGSSAKER

Periode: 25. august 2011 - 14. februar 2012

Nr.	Arkivsak	Referatsaktittel
1/12	201100015-14	Vedtak kommunestyret - Rapport selskapskontroll - Rogaland Revisjon IKS
2/12	200800009-30	Vedtak kommunestyret - Årsplan for 2012 - Gjesdal kontrollutvalg

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 201100004
Arkivkode : E: 049
Saksbeh. : Wencke S. Olsen

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 14.02.2012	Utvalgssaksnr. 1 /2012
---	-------------------------------	----------------------------------

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 6. DESEMBER 2011

Det vises til vedlagt protokoll fra kontrollutvalgets møte den 06.12.2011.

Forslag til

VEDTAK:

[Kontrollutvalget i Gjesdal godkjenner protokoll fra møte den 6. desember 2011.](#)

SANDNES, 14/1-2012

Wencke S. Olsen
Daglig leder

Vedlegg:
[Protokoll fra forrige møte](#)

[Tilbake](#)

KONTROLLUTVALGET I GJESDAL

PROTOKOLL

Utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtenr.: 6-2011	Møtedato: 06. desember 2011	Utvalgssaksnr.: 40/11 - 44/11
Innkalt: Anita Heigre Reidar Skjold Ann Torill Matre Bakken Frank Oftedal Raymond Knudsen Skjærpe	Forfall: Ann Torill Matre Bakken møtte kl. 17.30.		
Andre: Rådmann Bodil Sivertsen, Gjesdal kommune Økonomisjef Bjarte Madland, Gjesdal kommune Oppdragsansvarlig revisor Tove Gunn Moen, Rogaland Revisjon IKS Daglig leder Wencke S. Olsen, Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS			

Innkallingen ble godkjent uten merknader

40/11 Godkjenning av protokoll fra møte 15. november 2011

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal godkjenner protokoll fra møte den 15. november 2011.

41/11 Orientering om budsjett 2012 og økonomiplan 2012 - 2015

Rådmann Bodil Sivertsen og økonomisjef Bjarte Madland orienterte.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal tar rådmannens redegjørelse til orientering.

42/11 Bestilling forvaltningsrevisjon: Barnevern

Kontrollutvalget ba om følgende tillegg til foreslåtte problemstillinger:

- kartlegging av kompetansen i barnevernet

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet "Barnevern i Gjesdal" i tråd med det utkastet til mandat som foreligger - med de endringer som kom fram i møtet.

43/11 Nye planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll - planlegging dialog med politikerne

Sekretariatet melder fra til politiske gruppeledere om invitasjonen til kontrollutvalgets møte i juni.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

- Kontrollutvalget i Gjesdal går inn for at administrasjonen inviteres til å komme med innspill til aktuelle prosjekter til ny plan for forvaltningsrevisjon på møtet den 14. februar 2012.
- Sekretariatet legger til dette møtet fram forslag til materiell som skal sendes ut til politiske ledere forut for at disse inviteres til å komme med sine innspill.
- Kontrollutvalget går inn for at politiske ledere inviteres til å komme med innspill til ny Plan for forvaltningsrevisjon på møte den 19. juni 2012 dersom det ikke lar seg gjøre å arrangere et slikt møte forut for et kommunestyremøte.

44/11 Statusoversikt kontrollutvalgets saker - desember 2011

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal tar statusoversikten pr. desember 2011 til orientering.

EVENTUELT

Anita Heigre og Raymond Knudsen Skjærpe deltar på Kontrollutvalgskonferansen. Sekretariatet foretar påmelding, mens transport må bestilles av den enkelte.

Underskrifter

Vi stadfester med underskriftene våre at det som er ført i protokollen, er i samsvar med det som ble vedtatt på møtet

Leder av kontrollutvalget

Sekretær for kontrollutvalget

[Tilbake](#)

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 201000091
Arkivkode : E: 216
Saksbeh. : Per Kåre Vatland

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 14.02.2012	Utvalgssaksnr.
---	-------------------------------	-----------------------

RAPPORT FRA FORVALTNINGSREVISJON: ANSKAFFELSER

Bakgrunn:

Kontrollutvalget i Gjesdal bestilte denne rapporten på sitt møte i november 2010. Prosjektet var prioritert i Gjesdal kommunes vedtatte Plan for forvaltningsrevisjon (her under betegnelsen "Innkjøp"). Rapporten ble bestilt for levering på første møte i 2012.

Kontrollutvalget vedtok ved bestilling at prosjektets formål skulle være å *gjennomgå og vurdere kommunens organisering av innkjøpsfunksjonen, overholdelse av regelverket, og identifisere risiko og praksis ved kjøp av varer og tjenester*

Ut fra dette formålet ba kontrollutvalget revisor om å se nærmere på følgende problemstillinger:

- Organisering: *Hvordan er kommunens innkjøpsfunksjon organisert, og hvordan er rolle- og fullmaktstrukturen bygget opp?*
- Risiko: *På hvilke områder er det særlig sannsynlig at det kan oppstå brudd på regelverk, og med hvilke konsekvenser?*
- Overholdelse av regelverket: *Basert på stikkprøver, i hvilken grad overholder kommunen eget og nasjonalt regelverk for anskaffelser?*
- Rammeavtaler: *Hvilke områder er i dag dekket av rammeavtaler, brukes disse, og hvilket potensiale foreligger for økt bruk av rammeavtaler på eksisterende og nye områder?*
- Etikk: *I hvilken grad tas det etiske hensyn i forbindelse med inngåelse av innkjøpsavtaler? Ved behandling av bestillingen presiserte kontrollutvalget at punktet vedr. etikk spisses, slik at revisor bare ser på hvordan leverandørenes kundepleie håndteres.*

Saksutredning:

Rapporten er nå ferdigstilt fra revisor side, og legges fram for kontrollutvalget og kommune-styret for behandling. Hovedformålet med en forvaltningsrevisjon er å se til at kommunen etterlever regelverket, når de mål kommunestyret har fastsatt og at ressursene brukes på en effektiv måte. Resultatet av dette kan enten være at man finner at kommunen har forbedringspunkter, eller at kommunestyret forsikres om at kommunen etterlever de pålegg som finnes innenfor det undersøkte området.

For gjennomlesing av rapporten vises det spesielt til leserveiledningen på rapportens innholdsside, der det anbefales at man først og fremst leser innholdsfortegnelse, sammendrag og rådmannens kommentarer. Dersom man ønsker å gå grundigere inn i rapporten, vises det til hovedrapporten med innledning, fakta og vurderinger, samt eventuelle vedlegg.

Ved utarbeiding av rapporten har revisor benyttet kommunens politiske og administrative vedtak, mål og føringer på innkjøpsområdet, samt Lov om offentlige anskaffelser, dokumentgranskning og analyser. I tillegg er det foretatt intervjuer med rådmann, sentral innkjøpsfunksjon og desentrale innkjøpere i et avgrenset omfang.

Når det gjelder *organisering av innkjøpstjenesten*, er denne ifølge revisor organisert med en ansatt i økonomiseksjonen som har en del av stillingen som innkjøpsleder. Denne stillingen skal koordinere innkjøp, oppdatere rammeavtaler og lyse ut aktuelle innkjøp, samt sørge for at de ute i enhetene får tilført kompetanse. I følge revisor ligger noe av kommunens største utfordring i å gi innkjøpsleder nok tid og å opprettholde nok kompetanse ute på enhetene.

Revisor har vurdert samme konkrete *risiko* som kommunen selv nevner.

Revisor nevner at når det gjelder *overholdelse av regelverket* har man funnet at en av kommunens avtaler ikke var lyst ut, samt en som var noe usikker. I tillegg manglet noen få utlysinger enkelte obligatoriske opplysninger. Det var også en del områder der det var gjort innkjøp over 100.000 kroner der det ikke var utarbeidet anskaffelsesprotokoll og/eller innhentet nødvendig dokumentasjon.

Kommunen har inngått flere *rammeavtaler* (se rapporten for oversikt). Kommunen er med i Innkjøpsassistanse Vest, og her lyses avtaler ut. Rammeavtaler og kommunens regelverk for innkjøp er ikke helt oppdatert på intranettet, og revisor anbefaler at dette blir gjort. Revisor bemerker også at Gjesdal kommune benytter e-handel, og erfaringen fra kommunen tilsier at dette kan øke bruken av rammeavtaler.

Kommunen har ikke eget *etisk regelverk* for innkjøp, disse går under kommunens generelle etiske retningslinjer. Kommunen er nøye med å presisere hva disse innebærer. Revisor bemerker at det virker som ansatte i Gjesdal kommune har god oversikt over kommunens etiske retningslinjer, og at de følger disse.

Revisor kommer med følgende anbefalinger til kommunen:

- Oppdatere intranettet når det gjelder anskaffelser for å legge informasjon lett tilgjengelig, slik at den enkelte har tilgang til å skaffe seg kompetanse og benytte maler for protokoller.
- Sørge for at oppdatert oversikt over kommunens rammeavtaler er lett tilgjengelig for innkjøperne.
- Vurdere behovet for nye rammeavtaler, samt å få økt bruken av de eksisterende, spesielt når det gjelder e-handel.

For nærmere utdyping av rapportens funn og anbefalinger vises det til den vedlagte rapporten.

Ifølge forskriften skal administrasjonssjefen (rådmannen) alltid gis mulighet til å kommentere funn og anbefalinger fra gjennomført forvaltningsrevisjon. Kort oppsummert nevner rådmannen at maler som skal benyttes allerede i dag ligger lett tilgjengelig for alle i kommunens sak-/arkivsystem. Det nevnes også at kommunen har et stadfestet mål om videre økning av bruken av e-handel. Når det gjelder oppdatering av nettet foregår dette etter hvert som gamle avtaler går ut, den "gamle" håndboken det refereres til er en link fra det tidligere sak-/arkivsystemet til tidligere avtaler, der noen fremdeles gjelder. Det vises til rapporten for fullstendig tilbakemelding fra rådmannen på side 8.

Kontrollutvalget har ifølge forskriften også ansvar for å se til at administrasjonssjefen følger opp kommunestyrets vedtak knyttet til forvaltningsrevisjon. Det anbefales at dette gjøres ca. 6 mnd. etter at rapporten er vedtatt i kommunestyret.

Iflg. forskrift er det kontrollutvalgets saksutredning og innstilling som skal legges fram for kommunestyret i forbindelse med rapportering fra gjennomført forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget innstiller derfor direkte til kommunestyret i denne saken.

Forslag til

VEDTAK:

Kommunestyret i Gjesdal tar forvaltningsrevisjonsrapporten ”Anskaffelser” til etterretning.

Rapporten oversendes rådmannen, som bes om å ta stilling til rapportens konklusjoner og anbefalinger. Tilbakemelding på oppfølging av kommunestyrets vedtak gis til kontrollutvalget ca. 6 mnd. etter at rapporten er behandlet i kommunestyret.

SANDNES, 1/2-2012

Per Kåre Vatland
Seniorrådgiver

Vedlegg:
Forvaltningsrevisjonsrapport

[Tilbake](#)

FORVALTNINGSREVISJON AV
ANSKAFFELSER

GJESDAL KOMMUNE
JANUAR 2012

INNHold

Denne rapportens målgrupper er kontrollutvalget, andre folkevalgte, formelt ansvarlige i administrasjonen og utførende fagfolk i administrasjon. Rapporten er et offentlig dokument og skal være tilgjengelig også for media og andre interesserte. Behovene varierer, men her er en leserveiledning med to nivåer for hvor dypt rapporten kan behandles:

1. Innholdsfortegnelsen, sammendraget og rådmannens kommentarer
2. Hovedrapporten med innledning, fakta og vurderinger, samt vedlegg

Innhold	4
Sammendrag	5
Rådmannens kommentar	8
Rapporten	9
1 Innledning	10
1.1 Formål og problemstillinger	10
1.2 Revisjonskriterier og metode.....	10
2 Faktabeskrivelse.....	12
2.1 Nøkkeltall.....	12
2.2 Innledning.....	12
2.3 Organisering av innkjøpsfunksjonen	12
2.4 Regelverk og praktisering i Gjesdal.....	14
2.5 Risikoområder	24
2.6 Etikk - hvordan håndteres leverandørens kundepleie?	25
3 Vurderinger og anbefalinger.....	27
Vedlegg	30

SAMMENDRAG

BAKGRUNN OG FORMÅL MED RAPPORTEN

Formålet med dette prosjektet er å undersøke Gjesdal kommunes organisering av innkjøpsfunksjonen, overholdelse av regelverket, og identifisere risiko og praksis ved kjøp av varer og tjenester.

Følgende problemstillinger er gitt:

- Organisering: Hvordan er kommunens innkjøpsfunksjon organisert, og hvordan er rolle- og fullmaksstrukturen bygget opp?
- Risiko: På hvilke områder er det særlig sannsynlig at det kan oppstå brudd på regelverk, og med hvilke konsekvenser?
- Rammeavtaler: Hvilke områder er i dag dekket av rammeavtaler, brukes disse, og hvilket potensial foreligger for økt bruk av rammeavtaler på eksisterende og nye områder?
- Overholdelse av regelverket: Basert på stikkprøver, i hvilken grad overholder kommunen eget og nasjonalt regelverk for anskaffelser?
- Etikk: Hvordan håndterer kommunen leverandørenes kundepleie?

ORGANISERING AV INNKJØPSFUNKSJONEN

Alle virksomheter i kommunen har budsjettansvar og styrer sine innkjøp. I økonomiseksjonen er det ansatt en person som har en del av stillingen som innkjøpsleder. Hun skal koordinere innkjøp, oppdatere rammeavtaler og lyse ut aktuelle innkjøp. I tillegg skal innkjøpsleder sørge for at de ute i enhetene får tilført kompetanse.

Her ligger nok kommunens største utfordring - å gi innkjøpsleder nok tid og å opprettholde nok kompetanse ute på enhetene.

RISIKO

På spørsmål fra revisjonen om hva kommunen anser som de mest kritiske områder, nevnes følgende:

- Rammeavtaler som går ut, å inneha de nødvendige avtaler når behovet oppstår, jfr. vikarer.
- KOFA- klager
- Konsulentavtaler
- Beholde kontinuitet i kompetansen på innkjøp i kommunen

Etter vår gjennomgang finner vi at kommunen har vurdert den konkrete risiko for sine kritiske områder på samme måte som revisjonen gjør.

RAMMEAVTALER

Gjesdal kommune har inngått flere rammeavtaler. Kommunen er med i Innkjøpsassistanse Vest, og her lyses avtaler ut m.m. Rammeavtaler og kommunens regelverk for innkjøp er ikke helt oppdatert på intranettet. Vi vil anbefale å legge ut oppdateringer på intranettet.

Oversikten nedenfor viser i hvilken grad en bruker rammeavtaler på utvalgte områder i kommunen.¹

Kontoart	Totalt per 31.12.2010	Andel kjøp av rammeavtaleleverandør(er)
Kontoart: 1100 KONTORMATERIELL	807 739	60 %
Kontoart: 1105 LÆREBØKER	990 664	86 %
Kontoart: 1115 MATVARER/BEVERTNING	4 646 417	62 %
Kontoart: 1210 LEIE/LEASING/KJØP TRANSPORTMI	1 398 435	87 %
Kontoart: 1240 SERVICESAVTALER, REPARASJONER	2 433 880	33 %

Gjesdal kommune benytter e-handel, og erfaringen fra kommunen tilsier at dette kan øke bruken av rammeavtaler.

OVERHOLDELSE AV REGELVERKET

Vi kontrollerte om Gjesdal kommune lyste ut anskaffelsene over kr 500 000 i Doffin. Vi fant at det var én anskaffelse som ikke var lyst ut, og i tillegg var det en som må vurderes.

Gjennomgangen av åtte prosjekter over kr 500 000 viser at kommunen ikke i alle tilfeller benytter seg av standard skjemaet for anskaffelsesprotokoll. Det er ingen krav til bruk av standard skjema, så lenge samtlige punkter besvares i den protokollen som benyttes. Ved gjennomgang avdekket at det var tre som manglet obligatoriske opplysninger.

Vi har tatt 17 stikkprøver av anskaffelser som overstiger kr 100 000 per 31.8.2011. Kontrollen viste at det i sju tilfeller ikke var utarbeidet anskaffelsesprotokoll for innkjøpet. Fravær av anskaffelsesprotokoll begrunnes i et par av tilfellene med at kommunen ikke har hatt kapasitet til å inngå rammeavtaler på alle områdene som ansvarlig innkjøper ved gjeldende enhet mener er nødvendig, dette gjelder eksempelvis malerarbeid og rørleggerarbeid. Andre tilfeller hvor anskaffelsesprotokoll var fraværende, gjaldt innkjøp fra leverandører som kommunen har hatt avtale med for mange år tilbake. I flere av de tilfellene hvor det ikke var utarbeidet anskaffelsesprotokoll, var det heller ikke innhentet skatteattest og egenerklæring om helse, miljø og sikkerhet fra leverandør.

¹ Se nærmere forklaring i pkt. 2.5.1.

ETIKK – HÅNDBLÅNDTERING AV LEVERANDØRENE KUNDEPLEIE

Gjesdal kommune har ikke et særskilt etisk regelverk for innkjøp. Etiske hensyn når det gjelder dette, er innarbeidet i kommunens overordnede etiske retningslinjer. Lov om offentlige anskaffelser gir i seg selv regler som skal gjøre innkjøpene etisk korrekte, dette kommer frem i hensynet bak reglene.

Vi får opplyst at kommunen er nøye med å presisere at det ikke skal tas personlige hensyn i forbindelse med innkjøp, og at det ikke skal mottas gaver og lignende. Våre stikkprøver tatt med utgangspunkt i leverandørstatistikk gir ingen indikasjoner på at f.eks. lokale leverandører er spesielt tilgodesett. I intervjuer med innkjøpere ute i virksomhetene framkommer det at de er kjent med etisk regelverk, og at de nytter kommunens avtaler mest mulig. Særlig teknisk avdeling var veldig bevisst på denne problemstillingen, og alle former for gaver bli registrert.

Det virker som om de ansatte i Gjesdal kommune har god oversikt over kommunens etiske retningslinjer, og at de følger disse.

ANBEFALING

Vi vil anbefale Gjesdal kommune å:

- Oppdatere intranettet når det gjelder anskaffelser for å legge informasjon lett tilgjengelig, slik at den enkelte har tilgang til å skaffe seg kompetanse og benytte maler for protokoller.
- Sørge for at oppdatert oversikt over kommunens rammeavtaler er lett tilgjengelig for innkjøperne.
- Vurdere behovet for nye rammeavtaler, samt å få økt bruken av de eksisterende, spesielt når det gjelder e-handel.

RÅDMANNENS KOMMENTAR

Uttalelse fra rådmannen datert 31.01.2012:

Kommentarer til rapportens innhold/anbefalinger:

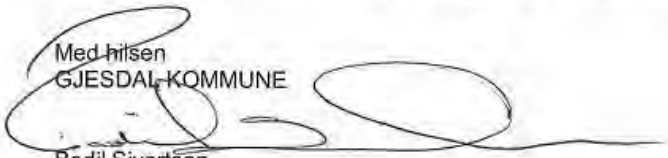
Undertegnede registrerer med tilfredshet at revisjonen peker på at arbeidet med anskaffelser er fornuftig organisert, at det er en rimelig god oversikt, at risiko er vurdert på linje med revisjonen og at etiske vurderinger/holdninger synes ivarelatt. Til de enkelte anbefalinger:

- Vi mener at maler for føring av anskaffelsesprotokoll ligger lett tilgjengelig som maler i vårt sak/arkivsystem Websak. Slik bør det være for at vi skal oppfylle krav til arkivering. Vi ønsker derfor ikke å legge disse malene på Intranettet, men vil vise til at de finnes tilgjengelig i Websak.
- E-handel – Gjesdal kommune er sammen med Time og Klepp med på et prosjekt initiert av Visma, der hovedformålet er å øke bruken av eHandel og å komme på 15 på topp lista til DIFI (Direktoratet for Forvaltning og IKT) <http://www.anskaffelser.no/e-handel/ehandelsplattform/ehandelsplattformen-i-tall> . Vi handler nå for ca 2,5 % av nettoomssetningen, mens målet er 10 %. Andre mål/aktiviteter i prosjektet er å øke lojalitet til rammeavtalene og opplæring av brukerne/innkjøperne.
- Gjesdal kommune har kjøpt internkontroll/kvalitetssikringsprogrammet Kvalitetslosen, som gir muligheter for å bygge opp egne rutiner for hver avdeling/ område. Innkjøp vil da få sitt eget område og vi vil benytte de muligheter som programmet gir for å ivareta forbedringsområdene som rapporten peker på.
- Pr 1.1.12 har vi 11 av 36 rammeavtaler som IAV har kjørt konkurranse for oss og flere andre kommuner. To av disse går ut til sommeren og da kommer vi til å ordne disse to selv. Det

blir vurdert fra gang til gang om det er hensiktsmessig at IAV står for konkurransene eller vi vil gjøre det selv.

- Det blir vist til i rapporten at det ligger ute en håndbok på nettet som ikke er oppdatert i forhold til regelverk og avtaler. Denne har betegnelsen "gammel innkjøpshåndbok". Det ligger i navnet at denne ikke er oppdatert. Grunnen er at de avtalene som ligger her pluss håndboka lå i et gammelt sak/arkivsystem som nå er utskiftet og det er eneste måten vi har for å få tilgang til de avtalene som fortsatt gjelder. Det ligger også en tekst i artikkelen og i den nye lista som beskriver dette. Når alle avtalene er gått ut vil linken bli fjernet.

Med hilsen
GJESDAL KOMMUNE

Bodil Sivertsen
rådmann

RAPPORTEN

1 INNLEDNING

1.1 FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER

Bakgrunnen for prosjektet er at Gjesdal kommune kjøper varer og tjenester for betydelige beløp, og det er ønskelig med en vurdering av kommunens praksis opp mot regelverket for offentlige anskaffelser. Anskaffelser er et risikofylt område, noe som illustreres ved de etiske brudd og direkte lovbrudd som er avslørt i norsk offentlighet de senere år.

Kontrollutvalget har tidligere – både i forbindelse med forvaltningsrevisjon av byggeprosjekter, ved oppfølging av byggeregnskaper og ved orienteringer fra administrasjon og byggeutvalg – gjort kartlegginger av de prosedyrer som følges i forbindelse med større investeringer. Vi ser på noen av disse i dette prosjektet også.

Formålet med dette prosjektet er å gjennomgå og vurdere kommunens organisering av innkjøpsfunksjonen, overholdelse av regelverket, og å identifisere risiko og praksis ved kjøp av varer og tjenester.

Mandat for gjennomføring av prosjektet ble vedtatt av kontrollutvalget i møte 30.11.2010. I tillegg til formålet, framgår det av kontrollutvalgets bestilling at følgende problemstillinger skal besvares:

- Organisering: Hvordan er kommunens innkjøpsfunksjon organisert, og hvordan er rolle- og fullmaksstrukturen bygget opp?
- Risiko: På hvilke områder er det særlig sannsynlig at det kan oppstå brudd på regelverk, og med hvilke konsekvenser?
- Rammeavtaler: Hvilke områder er i dag dekket av rammeavtaler, brukes disse, og hvilket potensial foreligger for økt bruk av rammeavtaler på eksisterende og nye områder?
- Overholdelse av regelverket: Basert på stikkprøver, i hvilken grad overholder kommunen eget og nasjonalt regelverk for anskaffelser?
- Etikk: Hvordan håndterer kommunen leverandørenes kundepleie?

1.2 REVISJONSKRITERIER OG METODE

Revisjonskriteriene er elementer som inneholder krav eller forventninger, og vil bli brukt til å vurdere funnene i de undersøkelser som gjennomføres og dermed belyse problemstillingene. I dette prosjektet er kriteriene i første rekke utledet fra kommunens politiske og administrative vedtak, mål og føringer på innkjøpsområdet – og lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

Metodisk har vi foretatt intervjuer med rådmann, sentral innkjøpsfunksjon og de sentrale innkjøpere i et avgrenset omfang. Dessuten benyttes dokumentgransking og analyser.

Det er tatt stikkprøver av enkeltanskaffelser opp mot lover og regler for offentlige anskaffelser, og det er gjennomført analyser av innkjøpspraksis i kommunens virksomheter. En nærmere omtale av kriterier, metode og kildehenvisninger ligger i rapportens [vedlegg](#).

Vår samlede vurdering er at metodebruk og kildetilfang har gitt et tilstrekkelig grunnlag til å besvare prosjektets formål og de problemstillinger kontrollutvalget vedtok.

2 FAKTABESKRIVELSE

2.1 NØKKELTALL

- Gjesdal kommune kjøpte ifølge leverandøroversikten for 2010 varer og tjenester for i underkant av kr 147 millioner til drift og investering.
- I 2010 ble det håndtert 12 925 fakturaer.

2.2 INNLEDNING

Gjesdal kommune har laget en innkjøpsstrategi. Denne skal suppleres av innkjøpsreglement og innkjøpshåndbok. De to siste er ikke oppdatert siden våren 2004. Strategidokumentet er laget i 2009 og gjelder til og med 2012. Dokumentet ble vedtatt i ledergruppen i kommunen den 9.2.2009, og i kommunestyret den 9.3.2009. De uttrykte overordnede mål for innkjøp i Gjesdal kommune er:

- Sikre at lov om offentlige anskaffelser blir fulgt i alle ledd i organisasjonen
- Likebehandling av alle leverandører
- Sikre at anskaffelser kun skjer ut fra kommunen sine interesser, ikke personlig vinning
- Øke avtalelojaliteten til inngåtte rammeavtaler
- Sikre Gjesdal kommune sitt omdømme gjennom å være krevende og profesjonelle kunder
- Effektivisere innkjøps- og betalingsrutinene
- Sikre at hensyn til etikk og miljø blir ivaretatt ved anskaffelser

2.3 ORGANISERING AV INNKJØPSFUNKSJONEN

Kommunen har en innkjøpsleder som organisatorisk er plassert i økonomiseksjonen. 50 % av hennes stilling er definert til å gjelde anskaffelser. Ansvar her er å holde rutinene oppdatert, og å inngå og holde oversikt over rammeavtaler. I tillegg er hun tilgjengelig ved spørsmål, og skal oppdatere kommunen på anskaffelsesregelverket. Hun mener at stillingen med fordel kunne vært utvidet, idet hun har mye å ta fatt i.

Den budsjettansvarlige ved den enkelte enhet har ellers delegert ansvar for sine egne anskaffelser. Innkjøp skal ifølge kommunens innkjøpsstrategi skje gjennom rammeavtaler der dette foreligger. Dersom rammeavtaler ikke foreligger, skjer kjøp fra andre tilbydere av varer og tjenester, men regelverket for offentlige anskaffelser skal følges. Muligheten til å kjøpe inn varer og tjenester kan også fritt delegeres videre fra budsjettansvarlig ved enheten. I en oversikt datert 1.8.2009², var det 101 personer i Gjesdal kommune som kunne foreta innkjøp. I hele kommunen er det 810 personer ansatt. Dette gjelder personer og ikke årsverk.

² Dette er den eneste oversikten kommunen har over antall personer som handler.

INNKJØPSASSISTANSE VEST

Kommunen er medlem av Innkjøpsassistanse Vest-samarbeidet. Innkjøpsassistanse Vest AS er en kommersiell aktør som tilbyr tjenester blant annet innenfor offentlige anskaffelser. Meningen bak samarbeidet er at større volum på anskaffelsene skal gi bedre avtaler med leverandørene. Flere kommuner inngår samme rammeavtale. Avtalene inngås som en enkeltkommune og hver kommune setter sin egen ramme for innkjøpet og underskriver kontrakten for sin del. Kommunen er bundet i vareutvalg som er likt, og konkurransen lyses ut etter verdien av samlet sum for alle deltakere. Den enkelte kommune tilkjenner sitt behov og inngår avtale innen den verdien de har satt. Innkjøpsassistanse Vest AS tilbyr også assistanse i tilknytning til regelverk om offentlige anskaffelser, samt kurs i dette emnet. Innkjøpsassistanse Vest AS sine inntekter kommer fra returprovisjon fra leverandører. Inngåelsen av disse rammeavtalene er ikke gjennomgått av revisjonen. Vi har imidlertid behandlet overholdelse av disse avtalene på lik linje med de andre.

Følgende 15 kommuner er medlem i IAV's innkjøpsnettverk for offentlig sektor:

- Bjerkreim
- Eigersund
- Finnøy
- Forsand
- Gjesdal
- Hjelmeland
- Klepp
- Lund
- Sirdal
- Sokndal
- Sola
- Strand
- Suldal
- Rennesøy
- Time

I tillegg er noen kommunale foretak samt interkommunale virksomheter medlemmer.

Gjesdal kommune har på et overordnet nivå organisert sin innkjøpsfunksjon etter ressurser og størrelse og de vurderinger som er lagt til grunn i veileder fra NHO, se under.

Figur 1 – Momenter for organisering av innkjøp i kommunen (Kilde: NHO veileder til beste praksis)

INNkjøp – ORGANISERINGSFORM	KOMPETANSENIVÅ
Sentral	Lite behov for spesial kompetanse ute i organisasjonen
Desentral	Stort behov for spesial kompetanse ute i organisasjonen
Største bruker	Lite behov for spesial kompetanse i organisasjonen, men største bruker må ha mye generell organisasjonskompetanse
Kombinasjon	Spisskompetanse sentralt og god allmenn innkjøpskompetanse ute i organisasjonen
Prosjektorganisert	Samlet spisskompetanse til å bistå i alle innkjøpsprosjekter

Kommunen har en kombinasjon i organisasjonsformen. Det er spisskompetanse sentralt i kommunen ved innkjøpsleder og de aktuelle grupper som opprettes, men den enkelte enhet med budsjettansvar og mulighet til innkjøp må også ha kompetanse.

2.4 REGELVERK OG PRAKTISERING I GJESDAL

Lov om offentlige anskaffelser ble vedtatt 16. juli 1999. Formålet med loven³ er at den skal bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser basert på forretningsmessighet og likebehandling. Loven skal også bidra til at det offentlige opptrer med integritet når offentlige midler anvendes til innkjøp av varer, tjenester og bygg- og anleggskontrakter.

Lovens § 5 omhandler grunnleggende krav til oppdragsgiver. Her fremgår det at oppdragsgiver skal opptre i samsvar med god forretningsmessighet, sikre høy forretningsmessighet standard i den interne saksbehandling og sikre at det ikke finner sted forskjellsbehandling mellom leverandører. Videre skal en anskaffelse så langt det er mulig være basert på konkurranse. Oppdragsgiver skal sikre at hensynet til forutberegnelighet, gjennomsiktighet og etterprøvningsbarhet ivaretas gjennom hele anskaffelsesprosessen. Oppdragsgiver kan ikke dele opp en planlagt anskaffelse i den hensikt å unngå at bestemmelser i lov om offentlige anskaffelser kommer til anvendelse.

2.4.1 TERSKELVERDIER

Lov om offentlige anskaffelser samt forskriftenes del 1 gjelder for alle anskaffelser foretatt av kommunen. Dette innebærer at de grunnleggende prinsipper om anskaffelser gjelder for alle kjøp i kommunen. De grunnleggende prinsipper er:

- Konkurransen
- Forretningsmessighet
- Forholdsmessighet

³ [Lov om offentlige anskaffelser § 1](#)

- Likebehandling av leverandører
- Forutberegnelighet
- Gjennomsiktighet
- Etterprøvbarhet

For anskaffelser med en verdi over kr 100 000 plikter kommunen å føre protokoll for anskaffelsen. Anskaffelser over kr 500 000 plikter kommunen å lyse ut nasjonalt på nettstedet Doffin.no. Investeringer og anskaffelser av høyere beløp⁴, medfører utlysning innenfor EØS området i TED basen.(Tenders Electronic Daily)

For løpende anskaffelser skal de samlede anskaffelser av vedkommende kategori i løpet av 12 måneder legges til grunn. Et enkelt kjøp eller samlet varekjøp av en varetype i løpet av ett år som overstiger kr 500 000 ekskl. mva. skal lyses ut nasjonalt. Bruk av rammeavtaler forenkler innkjøpsarbeidet ettersom rammeavtalene kun må kunngjøres hver gang de skal fornyes. Det er også tillatt med parallelle rammekontrakter hvor flere leverandører er med i avtalen. Der gjøres enkeltkjøp hos leverandøren med det beste tilbudet. Dersom det er parallelle rammeavtaler utføres en minikonkurranse mellom avtalepartene, eller det kan være at en avtale er prioritert på ett enkelt produkt av de som avtalene gjelder. Det skal skrives avrop på de enkelte kjøp. Dette er for å holde kontroll med bruken og se at vilkårene er oppfylt. Avrop er en bestilling som skjer i henhold til en eksisterende rammeavtale.

Av hensyn til det grunnleggende prinsipp om konkurranse i det offentlige, er hovedregelen at rammeavtaler ikke skal løpe over mer enn fire år, med unntak av tilfeller som er særlig berettiget ut fra rammeavtalens gjenstand.⁵ Dersom en ønsker å inngå en avtale som løper over flere år, er det den samlede omsetning i hele avtaleperioden som skal inngå i verdiberegningen, inklusiv verdien av eventuelle opsjoner.

Dersom samlet kjøp av en vare eller prioritert tjeneste overstiger kr 1,6 millioner ekskl. mva., krever EØS-regelverket at anbuds- og tilbudskonkurranser kunngjøres innenfor EØS-området. For bygge- og anleggskontrakter er grensen for plikt til å utlyse innenfor EØS på 40,5 mill.⁶ Ved beregning av terskelverdier er det den anslåtte verdi av den kontrakt som skal inngås for hele kontraktperioden som skal legges til grunn.

For tjenestekontrakter som er tidsbegrenset, og som har en varighet på 48 måneder eller mindre, skal man ta utgangspunkt i det anslåtte beløp for hele kontraktens varighet. Eksempelvis vil en kommune som inngår en vedlikeholdsavtale for kopimaskiner for tre år, ha varierende behov for service i løpet av disse årene. Kommunen må likevel vurdere hvor ofte det sannsynligvis vil være behov for vedlikehold. Det anslåtte beløp for hele treårs-perioden legges så til grunn for vurdering av terskelverdier.

⁴ Se nedenfor

⁵ [Forskrift om offentlige anskaffelser](#) § 6-1, 4 ledd/ § 15-1, 4. ledd

⁶ Dette er dagens terskelverdier.

HVA ER ÉN ANSKAFFELSE NÅR FLERE ENHETER GJØR INNKJØP

Departementet drøfter i sin veileder til forskriften⁷ at *"i enkelte innkjøpsvirksomheter kan det være flere desentraliserte enheter, innenfor samme juridiske enhet, som gjør innkjøp. Dette vil typisk kunne være aktuelt i staten, eller i en stor kommune hvor for eksempel en skole gjør innkjøp av samme art som andre skoler. En aktuell problemstilling er da om anskaffelser som de ulike enhetene gjør må ses i sammenheng når terskelverdiene beregnes. Forskriften gir ikke svar på denne problemstillingen."*

Departementet skriver videre at det i vurderingen må legges vekt på om anskaffelsen skjer av innkjøpsuavhengige enheter. Sentrale momenter i vurderingen er:

- om enheten har eget budsjett og selvstendig innkjøpsansvar,
- om anskaffelsen kun er til denne enheten, og om
- beslutningen om inngåelse av kontrakt tas utelukkende av denne enheten for denne type anskaffelse. Dette vil si at enheten ikke trenger godkjenning for anskaffelsen.

Det heter videre at: *"Hvis en enhet koordinerer kjøp for flere andre enheter, for eksempel gjennom en felles rammeavtale, må verdien av alle de planlagte innkjøpene sees i sammenheng ved beregning av terskelverdiene. Dette gjelder selv om de forskjellige enhetene ellers har selvstendig innkjøpsansvar. Reglene om omgåelse må også tas i betraktning hvis motivet for at enheten inngår individuelle kontrakter er å omgå regelverket"*.

Disse drøftingene vil kunne få direkte innvirkning på kommunens plikt til å lyse ut og protokollføre anskaffelser.

Følgende eksempel belyser problemstillingen. Dersom hver av en kommunes skoler kjøper inn varer i en bestemt kategori for kr 80 000 i løpet av en 12 måneders periode, kan det til sammen beløpe seg til relativt store summer. I en sentralisert organisasjon skulle det medført krav om offentlig utlysning, kanskje også i EØS-området. I en desentralisert organisasjon vil det kanskje ikke foreligge tilsvarende krav, verken til protokollføring eller utlysning. Med unntak av de tilfeller der kommunen selv velger å inngå rammeavtale, og gjøre den gjeldende for samtlige enheter i kommunen.

De grunnleggende krav i del I av forskriften vil imidlertid gjelde også i en desentralisert organisasjon, slik at hvert enkelt kjøp da blant annet må underlegges konkurranse.

2.4.2 PROTOKOLLFØRINGER I HENHOLD TIL LOV OM OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Reglene om protokollføring er et utslag av generelle gjennomslutnings- og rettssikkerhetsprinsipper. Oppdragsgiver skal føre protokoll for anskaffelser som overstiger kr 100 000 ekskl. mva.⁸ Protokollen skal beskrive alle vesentlige forhold og viktige beslut-

⁷ [Veileder](#) november 2006 – utgaven, kap. 4.2.3

⁸ Forskrift om offentlige anskaffelser § 3-2, 1. ledd.

ninger gjennom hele anskaffelsesprosessen. For å lette arbeidet med protokollføring er det utarbeidet to maler for henholdsvis anskaffelser mellom kr 100 000 og kr 500 000 ekskl. mva. (forskriftens vedlegg 3) og anskaffelser som overstiger kr 500 000 eks. mva. (forskriftens vedlegg 4). Ved anskaffelser over kr 100 000 skal det også legges fram skatteattest og egenerklæring om helse, miljø og sikkerhet fra leverandør.

Det er viktig at man i forbindelse med en anskaffelse sørger for nødvendig dokumentasjon av de vurderinger som gjøres. Protokollen skal føres underveis i innkjøpsprosessen for å dokumentere vurderingene fortløpende. Videre er det viktig å sørge for at prosedyrer for signering og oppbevaring av avtaler er på plass og fungerer slik som forutsatt.

2.4.3 PROTOKOLLFØRING I GJESDAL KOMMUNE

Budsjettansvarlig i den enkelte enhet i kommunen har fått delegert ansvar for enhetens anskaffelser. Det må føres protokoll for anskaffelser per enhet som overstiger kr 100 000, forutsatt at anskaffelsen ikke er kjøpt innen en rammekontrakt, da lages et avrop⁹.

Rogaland Revisjon har tatt stikkprøver av anskaffelser over kr 100 000 og kr 500 000 eks. mva. som krever protokollføring i henhold til vedlegg 3 og 4 i forskrift om offentlige anskaffelser. Prosjekter over kr 500 000 er valgt tilfeldig etter at utlysning var kontrollert, se pkt. 2.4.7. Vi plukket ut åtte prosjekter, og så nærmere på protokollføringen i forbindelse med anskaffelsen fra en leverandør.

Gjennomgangen av disse åtte prosjektene over kr 500 000 viser at kommunen ikke i alle tilfeller benytter seg av standardskjemaet for anskaffelsesprotokoll. Dette kan føre til at ikke alle opplysningene som kreves i en protokoll etter lov og forskrift om offentlige anskaffelser, er tatt med. Det er ingen krav til bruk av standardskjema, så lenge samtlige punkter besvares i den protokollen som benyttes. Våre kontroller avdekket mangler i tre protokoller: En manglet virksomhetens navn og adresse, protokollførers navn og anslått verdi på kontrakten, mens de to andre manglet anslått verdi på kontrakten.

Vi har tatt 17 stikkprøver av anskaffelser som overstiger kr 100 000 per 31.8.2011. Utvalget er gjort etter å ha sett bort fra kjøp innenfor rammeavtaler, samt kjøp som ikke omfattes av regelverket om offentlige anskaffelser, eksempelvis husleie.

Kontrollen viste at det i sju tilfeller ikke var utarbeidet anskaffelsesprotokoll for innkjøpet. Fravær av anskaffelsesprotokoll i et par av tilfellene begrunnes med at kommunen ikke har hatt kapasitet til å inngå rammeavtaler på alle områdene som ansvarlig innkjøper ved gjeldende enhet mener er nødvendig, dette gjelder eksempelvis malararbeid og rørleggerarbeid. Ellers har kommunen en del avtaler som bare løper. Disse er både såkalte serviceavtaler og det er kjøp som foretas som supplering. De handler

⁹ Se forklaring i pkt. 2.5.

lokk til innkjøpte bosspann, nye programmer til it-systemer, service og reparasjon på biler m.m.

Ved den typen avtaler skal også konkurranseprisset være ivaretatt. Det må skilles mellom når det er en ren service som var i det opprinnelige kjøpet og som naturlig «følger med», og når det i realiteten er nye kjøp. Ved større utskiftninger av IT-utstyr som er av eldre årgang, kan det lettere anses som et nytt kjøp med konkurranse og protokollplikt. Slike vurderinger skal fremgå av protokollen ved store oppgraderinger.

I flere av de innkjøpene vi kontrollerte var det heller ikke innhentet skatteattest og egenerklæring om helse, miljø og sikkerhet fra leverandør.

2.4.4 RAMMEAVTALER

En rammeavtale¹⁰ er en avtale som er inngått mellom en eller flere oppdragsgivere og en eller flere leverandører. Avtalen har til formål å fastsette vilkårene for de kontrakter som skal tildeles i løpet av en gitt periode, særlig med hensyn til pris og eventuelt planlagte mengder.

Bruk av rammeavtaler forenkler og reduserer arbeidet som må foretas i forbindelse med en anskaffelse, fordi den enkelte oppdragsgiver ikke selv behøver å gå gjennom hele anskaffelsesprosessen hver gang han skal kjøpe noe. Flere av aktivitetene som er påkrevd i forbindelse med anskaffelsen, er allerede utført ved inngåelsen av rammeavtalen. Et kjøp i følge en rammeavtale skjer ved det som kalles avrop. Avrop er en bestilling som skjer i henhold til en eksisterende rammeavtale.

Bruk av rammeavtaler reduserer dermed det administrative arbeidet i forbindelse med den enkelte anskaffelse. Arbeidet med en hvilken som helst anskaffelse i offentlig sektor kan være tidkrevende da alle anskaffelser er underlagt de sju grunnleggende prinsipper, jfr. pkt 2.4.1. Foruten spart arbeid skal bruk av rammeavtaler gi bedre priser og betingelser ved kjøp. Det reelle gevinstpotensialet vil avhenge av hvilket nivå i kommunen man ser på, og hvor mye som er gjort tidligere. Den enkelte virksomhet kan nok i noen tilfeller oppnå bedre pris i markedet enn fra en leverandør man har rammeavtale med. For kommunen totalt sett kan likevel mange småkjøp ødelegge muligheten for volumrabatter, samt øke risikoen for lovbrudd ved at det ikke utøves konkurranse. Å benytte gjeldende avtaler sikrer en god gjennomføring av kjøpet og eventuell protokollføring og utlysning ikke er nødvendig.

2.4.5 RAMMEAVTALER I GJESDAL KOMMUNE

Revisjonen har mottatt en oversikt over kommunens innkjøpsavtaler som er oppdatert per 30.06.2011¹¹. Denne oppdaterte oversikten ligger på intranett i kommunen, men er

¹⁰ Veileder til reglene om offentlige anskaffelser, kap. 8.

¹¹ Det er denne som er omtalt i rapporten, men vi har lagt ved den nyeste oppdaterte versjonen.

ikke så enkel å finne. På kommunens intranett kan en også finne en gammel oversikt over innkjøpsavtaler som ikke er oppdatert. 18 av totalt 39 avtaler på denne oversikten på intranettet er gyldige. Ifølge kommunen skal denne «gamle» oversikten være tilgjengelig på intranett så lenge noen av avtalene er i bruk, men vil etter hvert bli erstattet av en ny og enklere utgave. Alle kommunens rammeavtaler er lagret enkeltvis i kommunens arkivsystem.

Tabellen under viser en oversikt over hvilke rammeavtaler som eksisterer i kommunen per 30.08.2011¹².

Tabell 1 - Gjesdal kommunes rammeavtaler gjeldende per 30.08.2011 (Kilde: Gjesdal kommune)				
Varegruppe	Leverandør	Inngått	Utgår	Forlenget
Asfalt og Asfalttjenester	Lemmikainen AS	14.02.2008	31.12.2010	31.12.2011
Anleggstjenester og masser	Bjelland Entreprenør	01.08.2010	31.07.2012	
Bedriftshelsetjeneste	Hjelp 24	01.01.2008	31.12.2010	31.12.2011
Bil-leasing	Dnb Finans AS (Auto-lease)	23.10.2006	23.10.2011	
Bøker	Norli	01.05.2010	30.04.2012	
Drivstoff	Statoll	10.10.2009	14.09.2011	14.09.2012
Elektrotjenester og materiell	Profiltek	01.11.2008	31.12.2011	
ENØK bistand	AF Energi & Miljøteknikk AS	01.03.2010	28.02.2013	
Fritt skolemateriell og kopipapir	Staples	01.01.2009	31.12.2011	
Frukt og grønt	Bama	01.02.2009	31.12.2011	
Internkontroll av elektriske anlegg	Sinus elektro AS	01.01.2009	31.12.2011	31.12.2012
IT-utstyr og tjenester	Atea AS	23.11.2007	31.12.2009	31.12.2011
Kjøttprodukter	Holmens as	01.02.2009	31.12.2011	
Kolonialvarer	ASKO	01.01.2009	31.12.2011	
Kontor-, institusjon, skole- og barnehagemøbler	AGG	01.10.2009	30.09.2012	
Kontorrekvisita	Staples	01.01.2009	31.12.2011	
Lisenser (Microsoft)	Atea AS	01.02.2010	31.01.2013	
Lyskilder	NorEngros Emballasje	26.01.2007	31.12.2010	31.12.2011
Medisinsk forbruksmateriell og utstyr	KEV NorEngros	01.01.2007	31.12.2009	31.12.2011
Meieriprodukter	Tine Meierier	01.02.2009	31.12.2011	
Mobiltelefoner	Nordialog Stavanger as	13.09.2006	12.09.2009	12.09.2011
Multifunksjonsmaskinavtale	Konica Minolta as	01.09.2007	01.09.2011	
Multifunksjonsmaskiner	X-partner (Xeron)	01.09.2007	01.09.2011	
Renholdsmidler, rekvisita	NorEngros Emballasje Vest as	01.01.2007	31.12.2009	31.12.2011
Rådgivertjenester kommunalteknikk og geoteknikk	Dimensjon	15.10.2009	14.10.2012	
Telefoni	Telenor Bedrift	13.09.2006	12.09.2009	12.09.2011
Tolketjenester	Semantix Interpreto	01.05.2009	30.04.2011	30.04.2012
Tømming av slamavskiller	SJT-renovasjon	15.03.2009	14.03.2012	

¹² Etter at vi hadde vært i Gjesdal, fikk vi en ny oversikt fra 14.10.11. denne er lagt i vedlegg, siden rapporten har tatt utgangspunkt i den fra 30.08.11.

Tømming og Sandfangkum	Stene Renovasjon	15.03.2009	14.03.2012
Ventilasjon og energiservice inkl materiell	GK Norge	01.06.2011	14.04.2014

Ut fra oversikten ser vi at kommunen har inngått en rekke ulike rammeavtaler som dekker et variert utvalg av produkter.

Oversikten over kommunens innkjøpsavtaler viser også at kommunen har en del tidsubegrensede avtaler. For en oversikt over kommunens tidsubegrensede avtaler, se tabellen under.¹³ Det er i utgangspunktet ikke i samsvar med regelverket om offentlige anskaffelser å ha tidsubegrensede avtaler. På forespørsel fra revisjonen om disse, fikk vi opplyst at dette var steder der kommunen fikk rabatt, f. eks. ved kjøp av briller og pizza. Avtalene vil bli tatt ut av oversikten, idet dette ikke er inngåtte avtaler, men kun tilbud kommunen får når de handler. Avtalene når det gjelder firmagaver, reisebyråavtale og vannmaskiner må kommunen vurdere, og se hva avtalene inneholder og om de må revurderes.

Tabell 2 – Oversikt over innkjøpsavtaler som er tidsubegrenset (Kilde: Gjesdal kommune)				
	Varegruppe	Leverandør	Inngått	Utgår
	Firmagaver	Jørgen Otteren as ¹⁴	01.07.1999	løpende
	Kantine og mat	Pizzabakeren	01.01.2009	løpende
	Reisebyråavtale	Berg Hansen Reisebureau	01.06.2004	løpende
	Terminalbriller	Ålgård Optikk	01.01.2009	løpende
	Vannmaskiner	Waterlogic Skandinavia	18.09.2006	løpende

2.4.6 BRUK AV RAMMEAVTALENE I GJESDAL KOMMUNE

Ifølge kommunen er en rammeavtale: *"En avtale inngått for et bestemt tidsrom hvor vi forplikter oss til å kjøpe varer/tjenester hos leverandør med bakgrunn i den aktuelle rammeavtale. Leverandøren har også tilsvarende plikt til å levere."*¹⁵ En nærmere undersøkelse av varegrupper hvor kommunen har rammeavtaler splittet i kjøp fra rammeavtaleleverandører og andre leverandører, gir et innblikk i kommunens utnyttelse av eksisterende rammeavtaler. Se tabell under.

Tabell 3 – Andel kjøp av rammeavtaleleverandør(er)		
Kontoart	Totalt per 31.12.2010	Andel kjøp av rammeavtaleleverandør(er)
Kontoart: 1100 KONTORMATERIELL	807 739	60 %
Kontoart: 1105 LÆREBØKER	990 664	86 %
Kontoart: 1115 MATVARER/BEVERTNING	4 646 417	62 %
Kontoart: 1210 LEIE/LEASING/KJØP TRANSPORTMI	1 398 435	87 %
Kontoart: 1240 SERVICESAVTALER, REPARASJONER	2 433 880	33 %

¹³ Vi har fått tilsendt ny oversikt fra 14. oktober, der dette er rettet opp. Se vedlegg.

¹⁴ Denne er avvirket i nyeste versjon.

¹⁵ Kilde: Kommunens oversikt over innkjøpsavtaler.

Vi gjør oppmerksom på at de ulike kontoartene i tabellen ovenfor ikke direkte kan anses som rene varegrupper. Kommunens rammeavtaleleverandører dekker dermed ofte kun deler av artene. Vi har tatt bort kjøp fra de leverandørene hvor det er åpenbart at kommunen ikke kan kjøpe tilsvarende varer hos rammeavtaleleverandøren. Oversikten er ikke helt nøyaktig, men gir til tross for det en god illustrasjon på kommunens omfang av kjøp etter inngåtte rammeavtaler.

Eksempelvis har kommunen rammeavtale med Bama angående frukt og grønt, Holmens AS angående kjøttprodukter, Asko angående kolonivarer og Tine angående meieriprodukter. Tabell 3 i avsnittet over viser at 62 % av bokført beløp på art 1115 Matvarer/beværtning er kjøpt fra kommunens rammeavtaleleverandører. De resterende 38 % er hovedsakelig kjøpt fra ulike lokale matvarebutikker.

Kommunen gir uttrykk for at en savner rammeavtaler på enkelte felt, eksempelvis malararbeid og rørleggerarbeid, samt på noen verkstedtjenester. De så også en stor fordel ved å øke andelen e-handel. Ved å få gode kataloger og en enkel bestilling på nett, øker bruken av rammeavtaler.

2.4.7 ER KOMMUNENS VARE- OG TJENESTEKJØP OVER TERSKELVERDIENE BLITT LYST UT?

Rogaland Revisjon har tatt stikkprøver fra kommunens leverandørstatistikk for 2010 og 2011, som viser samlet kjøp per leverandør via drifts- og investeringsregnskapet. Formålet med arbeidet var å avdekke kjøp fra leverandører som kommunen ikke har inngått rammeavtaler med, og som ikke har blitt kunngjort. Alle leverandører med en omsetning over kr 500 000, som omfattes av lov og forskrift om offentlige anskaffelser, er kontrollert. Det vil si at kjøp etter rammeavtaler, innbetalte forsikringspremier og husleieutgifter er tatt bort.

Tabell 2 – Oversikt over utlysinger fra Gjesdal kommune (Kilde Doffin.no)		
Frivillige kunngjøringer	Siste 6 måneder	Totalt
Frivillige kunngjøringer av konkurranser	0	3
Frivillige kunngjøringer av kontraktstildelinger	0	0
Nasjonale kunngjøringer	Siste 6 måneder	Totalt

Nasjonale kunngjøringer av konkurranse	6	32
Nasjonale kunngjøringer av kontraktstildeling	0	0
Kunngjøringer over EØS-terskelverdi	Siste 6 måneder	Totalt
Kunngjøringer av konkurranser over EØS-terskelverdi	2	8
Kunngjøringer av kontraktstildelinger over EØS-terskelverdi	2	5

Gjesdal har i tillegg hatt utlysninger i forbindelse med Innkjøpsassistanse Vest.

Etter vår gjennomgang av anskaffelsene her, fant vi at alle, så nær som to kjøp¹⁶ over kr 500 000 som skulle utlyses, hadde vært utlyst i Doffin.

Tabellen under viser en oversikt over de to kjøpene fra leverandører hvor revisjonen ikke kan se at det eksisterer noen form for rammeavtale, eller at det er foretatt utlysning i Doffin-basen:

Tabell 4 – Kjøp fra leverandører uten rammeavtaler, og uten nasjonal utlysning				
	Nr	Navn	Omsetning 2010	Januar - september 2011
	100341	Rørleggerfirma Sigurd Lima As	689 054	218 166
	106452	ULOBA BA	1 028 758	914 558

Omsetningen i tabellen ovenfor er inklusive merverdiavgift. Terskelverdien på kr 500 000 er eks. merverdiavgift¹⁷. I utgangspunktet skulle disse anskaffelsene over kr 500 000 ha vært lyst ut og det skulle vært skrevet protokoll for alle anskaffelser over kr 100 000. En vurdering av innholdet i hvert enkelt tilfelle er imidlertid påkrevd.

Kjøp fra ULOBA BA gjelder å administrere og skaffe tilveie brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Kommunen har brukt ULOBA siden BPA ble innført, og avtalen var i orden på det tidspunktet. ULOBA er en ideell organisasjon. Kommunen kan velge kun å invitere ideelle organisasjoner til anbudsrunder. Kommuner som åpner for fritt valg av BPA-arbeidsgiver, er i utgangspunktet underlagt regelverket om offentlige anskaffel-

¹⁶ Når det gjelder Uloba, er det en vurderingssak.

¹⁷ Merk at terskelverdi på kr 500.000 eks. mva tilsvarer kr 625.000 med 25 % mva., kr 570.000 med 14 % mva. og kr 540.000 med 8 % mva.

ser. De uike alternativene er nærmere beskrevet i vedlegg. Gjesdal kommune må vurdere hvilken løsning man velger.

Kommunen er i gang med prosessen om å inngå rammeavtale med rørlegger. Denne vil bli lyst ut i løpet av høsten.

Ifølge forskrift om offentlige anskaffelser (FOA) § 9-2 første ledd (del II), kan oppdragsgiver som har tildelt en kontrakt gjøre resultatet kjent i Doffin basen. Ifølge FOA § 18-4 første ledd (del III) skal imidlertid oppdragsgiver som har tildelt en kontrakt, rammeavtale eller arrangert en designerkonkurranse, senest 48 dager etter at kontrakter er tildelt gjøre resultatet kjent i en kunngjøring. Det er derfor kun anskaffelser som overstiger EØS-grenseverdiene hvor kommunen har plikt til å gjøre resultatet kjent gjennom en kunngjøring. Ifølge innkjøpsleder ble dette ikke alltid fulgt opp. En av årsakene er at det er kostbart for kommunen å få oversatt disse kunngjøringene. Dette er imidlertid et krav etter loven.

Det er ikke praksis i Gjesdal kommune å gjøre resultatet av en konkurranse kjent gjennom en kunngjøring i Doffin-basen.

2.4.8 KOFA

Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) består av et sekretariat og en nemnd på totalt ti medlemmer. Nemnda er oppnevnt av regjeringen og består dels av uavhengige advokater, og dels av personer hentet fra domstolene og universitetene.

KOFA er et organ som skal behandle klager om brudd på lov om offentlige anskaffelser. Nemnda skal bidra til at tvister om offentlige anskaffelser løses på en effektiv, uhildet og grundig måte. Dersom det foreligger en dom i saken, eller det er mer enn seks måneder siden kontrakten ble inngått, vil klagen bli avvist. Uttalelsene fra klagenemnda er rådgivende, men det forventes at de vil bli lagt til grunn i de aller fleste tilfeller. Dersom sakene senere kommer inn for domstolene vil det normalt være adgang til å legge frem uttalelsen fra klagenemnda for domstolen.

Fra 1.1.2007¹⁸ har KOFA hatt mulighet til å ilegge gebyr dersom kjøp skjer i strid med regelverk for offentlige anskaffelser, *uten* at leverandør må gå gjennom den tidligere - relativt omfattende - prosessen i rettsapparatet. KOFA kan ilegge overtredelsesgebyr for ulovlige direkte anskaffelser på opp til 15 % av anskaffelsens verdi. KOFA kan ikke ilegge erstatning i forbindelse med overtredelser av lov om offentlige anskaffelser. Erstatning må eventuelt avtales mellom partene, eller domstolen avsier dom for erstatning.

Partene bærer egne omkostninger i anledning klagebehandlingen. For klage til klagenemnda skal det betales et rettsgebyr. Gebyret justeres jevnlig, og er i 2011 på kroner

¹⁸ Det er nå foreslått å føre dette tilbake til domstolene i forbindelse med forslag om endring av LOA.

860,-. Dette betyr at det er svært billig for en misfornøyd leverandør å få prøvet sin sak.

Alle innkomne saker, samt avgjorte saker, er offentlige. Denne informasjonen er lagt ut på internettadressen www.kofa.no. Det er mulig å søke etter hvem som er innklaget og hvem som klager.

GJESDAL KOMMUNE OG KOFA

Gjesdal kommune er innklaget til KOFA tre ganger i tiden fra 2004 – 2010. To av sakene er i forbindelse med innkjøpssamarbeid med andre kommuner. Den ene saken fra 2009 er kun for Gjesdal kommune. Resultatet av denne saken var at klagen ble avvist – « *saken ubegrunnet eller kan klart ikke føre frem.* » Det var også resultatet i saken fra 2009. I saken fra 2004 ble det konstatert brudd på regelverket, idet det ble ansett å ha vært ulovlige forhandlinger.¹⁹ Det er ingen pågående klagesaker for Gjesdal kommune.

2.5 RISIKOOMRÅDER

Offentlige anskaffelser er i seg selv et komplisert område for en kommune, og det må sikres at kommunen har kompetanse.

På spørsmål fra revisjonen om hva kommunen anser som de mest kritiske områder, nevnes følgende:

- Rammeavtaler som går ut, å inneha de nødvendige avtaler når behovet oppstår.
- Lojalitet mot rammeavtaler
- Beholde kontinuitet i kompetansen i kommunen.
- KOFA- klager.

Alle rammeavtaler må følges opp manuelt, og dette kan medføre at de er gått ut, eller at en blir for sen å starte prosess med ny utlysning. Det er også en utfordring å se hva det er behov for i enhetene.

Siden innkjøp er såpass komplisert, er det nødvendig å beholde den kompetansen kommunen har skaffet seg eller bygget opp, og sørge for kompetanseoppbygging hos de som skal handle inn.

2.5.1 REVISJONENS VURDERING AV RISIKO

I vår gjennomgang har vi sett at det er en utfordring å følge opp at rammeavtalene er gyldige og at det settes i verk ny konkurranse i god tid. Det er også en generell utfordring for de fleste kommuner å vurdere om vareinnholdet i de enkelte avtaler er fornuftig. Avtalen med leverandørene gjelder bare avtalefestede produkter. Det er også viktig å øke bruken av avtalene.

¹⁹ Oversikt over de aktuelle saker ligger i vedlegg.

Anskaffelser der det benyttes konsulenter til oppdraget eller en utredning i forkant av et oppdrag, kan være en utfordring for kommunene. Det er viktig at utlysning av oppdraget er korrekt, og at ikke den innledende utredning bare glir over i utførelse. Det kan også være vanskelig å lage et konkurransegrunnlag som skiller mellom kvaliteten på utfører (kvalifikasjonskrav) og kvalitet på produkt. En slik sammenblanding har vært gjenstand for flere saker i KOFA. I denne gjennomgangen har vi ikke registrert denne typen saker i Gjesdal²⁰.

Ved eventuelle feil og klage fra tilbydere, kan kommunen bli dømt til erstatning. Det kan ellers føre til at anskaffelsen må lyses ut på ny, slik at det tar veldig lang tid.

I Gjesdal kommune gjør innkjøp sentralt en innsats i å lære opp innkjøpere ute på enheten. Det er mange som handler inn, og disse skifter, slik at dette er et arbeid som må gjøres jevnlig.

2.6 ETIKK – HVORDAN HÅNDTERES LEVERANDØRENE KUNDEPLEIE?

Gjesdal kommune har ikke et særskilt etisk regelverk for innkjøp. Etske hensyn når det gjelder dette er innarbeidet i kommunens overordnede etiske retningslinjer. Lov om offentlige anskaffelser gir i seg selv regler som skal gjøre innkjøpene etisk korrekte, dette kommer frem i hensynet bak reglene.

Vi får opplyst at kommunen er nøye på å presisere at det ikke skal tas personlige hensyn i forbindelse med innkjøp og at det ikke skal mottas gaver og lignende. Dette blir tatt opp jevnlig i ledermøter i kommunen. Kommunen mener at en problemstilling der ansatte i kommunen er utsatt for tilbud om fordeler er mindre i dag enn den var for en tid siden. De fleste bedrifter har satt etikk på dagsorden, og det blir diskutert jevnlig hvor grensene går.

Vi har drøftet spørsmålet om etiske holdninger med noen innkjøpere ute på virksomhetene og på teknisk:

I skoler og i barnehager er de kjent med at de ikke skal motta gaver. De viste til at de benytter eksisterende avtaler, spesielt på e-handel. På denne måten var det enkelt å avvise de få selgerne som oppsøkte virksomheten. De hadde ikke opplevd forsøk på utilbørlig kundepleie.

Teknisk avdeling handler inn til de største prosjekt i kommunen. De har bevisste holdninger for å unngå forsøk på smøring, og diskuterer dette spørsmålet jevnlig. Fra

²⁰ I vår forvaltningsrevisjonsrapport av kommunale byggeprosjekter datert april 2009, påpekte vi imidlertid vesentlige brudd på anskaffelsesregelverket når det gjaldt faggruppene konsulenter og byggeledere.

kommunens side er de veldig tydelige på at det ikke skal mottas gaver. Dersom kommunen får en gave ved oppstart eller «første spadestikk» skal denne registreres. Det er ikke snakk om personlige gaver, men det kan være et tilbud om å se produksjon eller lignende. Da diskuteres dette, og ofte betaler kommunen selv. Det er mye mindre forsøk på utilbørlig kundepleie fra leverandørene i dag.

I lov om offentlige anskaffelser skal det i utlysninger stilles miljøkrav. I de utlysninger vi har sett på, er dette kravet oppfylt.

EN UTFORDRING:

Et område som kan være en etisk utfordring, spesielt for mindre kommuner, kan være det behovet kommunen føler for å ivareta lokale små og mellomstore bedrifter i nærmiljøet ved kommunale innkjøp. Vi kan ikke se at disse har vært spesielt tilgodesett i Gjesdal kommune, og det er det heller ikke adgang til etter loven. Med tanke på å gi disse firma en mulighet til å nå opp i konkurranse, er det full adgang til å annonsere og lyse ut innkjøp under kr 500 000, det er mulig å se om enkelte innkjøp kan deles opp m.m. I slike tilfelle ivaretar en konkurranseutsetting og likebehandling. Det er lovlig i en kommune å være med å påvirke forholdene slik at små og mellomstore bedrifter kan delta i konkurranse. I NHO veileder til beste praksis er det pekt på at det er viktig å få de små og mellomstore bedrifter på banen.

Tiltak kan være:

- Informere så bredt som mulig om oppdrag, herunder for eksempel frivillig forenklet kunngjøring på Doffin (under 500 000 kroner), legge ut alt på egne hjemmesider, og annen annonsering.
- Informere leverandørene om regelverket
- Kritisk vurdering av volum og størrelse i kontrakter og rammeavtaler
- Balanserte kontraktsvilkår
- Med hensyn til prekvalifiseringskrav: Unngå unødvendig strenge krav til finansiell og teknisk kompetanse, ref. proposjonalitetskravet i forskriften
- Stille klare og tydelige krav
- Gi konstruktiv tilbakemelding til leverandører som ikke blir valgt, slik at de vil stå bedre rustet til neste konkurranse.

3 VURDERINGER OG ANBEFALINGER

ORGANISERING

Innkjøp i Gjesdal kommunen er organisert nokså likt andre kommuner som har en to-nivåmodell. Det er ansatt en ressursperson sentralt i økonomiavdelingen. Vedkommende har kanskje for liten tid til å foreta alt som er nødvendig. Myndigheten til å foreta innkjøp er desentralisert i organisasjonen, ca 100 ansatte har fullmakt til dette.

Vi vurderer det slik at Gjesdal kommune er fornuftig organisert, og bruk av rammeavtaler og e-handel gjør innkjøp ute i enhetene mer korrekt. Det er viktig å tilby assistanse og å danne grupper med forskjellig kompetanse for mer kompliserte anbud ved den enkelte enhet i kommunen. Innkjøpsleder driver jevnlig opplæring ute i virksomhetene, det er likevel en utfordring å få kompetansen hos alle god nok.

Gjesdal kommune er med i Innkjøpsassistanse Vest:

Det er viktig å være klar over de fordeler og ulemper innkjøpsordninger sammen med andre representerer. Fordelene kan kort oppsummeres slik:

- Frigjøre kommunens administrasjon for tidsbruk som kan brukes på andre områder
- Større innkjøpsvolum som gir den enkelte kommune bedre priser
- Økt trygghet for at innkjøp blir utført i samsvar med lov om offentlige anskaffelser.

Det finnes også klare ulemper med slike innkjøpsordninger. Manglende kontroll med hele innkjøpsprosessen er en opplagt ulempe, men også manglende innsyn i regnskaper og provisjonsutbetalinger til innkjøpsordninger er svakheter man bør gardere seg mot.

RAMMEAVTALER

Bruk av, og inngåelse av rammeavtaler ser ut til å være stigende. Likevel finnes det nok potensial for rammeavtaler på enda flere områder. Kommunen må ha løpende vurderinger av om avtaler på nåværende og potensielle områder er hensiktsmessige. Det må vurderes om de kan utvides med nye varer. Det er en fordel med e-handel, idet dette øker bruken av rammeavtalene.

Det bør være et mål for kommunen å øke bruken av rammeavtalene, og få inngått de avtaler som de ansatte har behov for.

KONTROLL AV ENKELTINNKJØP

Gjesdal kommune lyser ut de anskaffelser som er over kr 500 000. I de to tilfellene dette ikke har skjedd, vil det ene bli rettet opp i høst. Når det gjelder Uloba, må kommunen vurdere sitt tilbud til de som har fått vedtak, og se hvorvidt LOA gjøres gjeldende

Våre stikkprøver viste at det er noen brudd på protokollføring i kommunen. For kjøp over kr 500 000 er ikke alle protokoller ført i samsvar med regelverket. Dette skjer helst i de tilfeller der det ikke blir benyttet standardmal for protokollen. Vi vil anbefale at det blir oppfordret til å benytte malen, og at vilkårene for hva protokollen skal inneholde er lett tilgjengelig.

Når det gjelder innkjøp over kr 100 000, ser vi at det i flere tilfeller mangler protokoll, skatteattest og HMS-erklæring. Dette er et resultat av manglende kjennskap til at det skal føres protokoll, særlig når det gjelder kjøp som over ett år får en samlet sum på mer enn kr 100 000.

Det er enda et stykke å gå før rammeavtaler blir benyttet fullt ut. Vi ser at rammeavtaler kombinert med e-handel medfører økt bruk. Her må det sørges for at innkjøpere har kompetanse, både ved å kjenne til bruken av rammeavtaler, og i innkjøp spesielt.

Dersom intranettet blir oppdatert og all informasjon er lett tilgjengelig, kan kompetansen på innkjøp heves. Det ligger et ansvar for den enkelte innkjøper ved enhetene i å sette seg inn i regelverket, i tillegg til at innkjøper er tilgjengelig for råd og opplæring. Vi vil anbefale kommunen å holde intranettet oppdatert og informativt, samt å informere enhetene om dette. Vi oppfordrer til at innkjøpsleder opprettholder veiledningen av de enkelte innkjøpere.

Stort sett var det god oversikt over utlysinger og protokoller, slik at disse var lett tilgjengelige og også kan benyttes til erfaringsoverføring. Kommunen bør forsøke å øke bruken av rammeavtalene ved å stadig oppfordre til dette, og at avtalene inneholder de varene som er fornuftig ved å forsøke å øke andelen e-handel.

ETIKK – HÅNTERING AV LEVERANDØRENES KUNDEPLEIE

Kommunens etiske retningslinjer er vedtatt i kommunestyret og er dermed godt forankret, og reglene er klare å forholde seg til. I tillegg blir denne typen spørsmål jevnlig diskutert. Intervjuer med ledelsen i kommunen gir ingen indikasjoner på at det har forekommet etiske brudd i forbindelse med innkjøp. Våre analyser av leverandørstatistikker og intervjuer med innkjøpere ute i virksomhetene gir heller ingen holdepunkter for at noen leverandører blir spesielt tilgodesett eller for at det er noen utstrakt kundepleie.

Det ser ut som om spørsmålet om etikk i sammenheng med kundepleie og eventuell smøring er godt ivaretatt i holdninger til innkjøpere i kommunen.

ANBEFALINGER

Vi vil anbefale Gjesdal kommune:

- Oppdatere intranettet når det gjelder anskaffelser for å legge informasjon lett tilgjengelig, slik at den enkelte har tilgang til å skaffe seg kompetanse og benytte maler for protokoller.
- Sørg for at oppdatert oversikt over kommunens rammeavtaler er lett tilgjengelig for innkjøperne.
- Vurdere behovet for nye rammeavtaler, samt å få økt bruken av de eksisterende, spesielt når det gjelder e-handel.

VEDLEGG

Om forvaltningsrevisjon

I kommunelovens [§ 77.4](#) pålegges kontrollutvalgene i fylkeskommunene og kommunene å påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon. Forvaltningsrevisjon innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Lovens bestemmelser er nærmere utdypet i revisjonsforskriftens [kapittel 3](#) og kontrollutvalgsforskriftens [kapittel 5](#).

Revisjon i norsk offentlig sektor omfatter både regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, i motsetning til i privat sektor hvor kun regnskapsrevisjon (finansiell-) er obligatorisk.

Rogaland Revisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon på oppdrag fra kontrollutvalget i kommunen. Arbeidet er gjennomført i henhold til [NKRF](#) sin standard for forvaltningsrevisjon, [RSK 001](#). Les mer på www.rogaland-revisjon.no.

Denne rapporten er utarbeidet av forvaltningsrevisor Ingrid Tjørhom og revisor Therese Kristiansen under ledelse av fagansvarlig for forvaltningsrevisjon Bernt Mæland, og gjennomgått av oppdragsleder.

Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er krav eller forventninger som revisjonen bruker for å vurdere funnene i undersøkelsene. Revisjonskriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området, f.eks lovverk og politiske vedtak. I dette prosjektet er følgende kriterier anvendt:

- Lov og forskrift om offentlige anskaffelser, med forarbeider, rettspraksis osv.
- Veileder for offentlige anskaffelser (Forbruker- og administrasjonsdepartementet 2006)
- Retningslinjer i Gjesdal kommune.

Metode

Vi har tatt ut leverandørliste fra arengskalepet i Gjesdal kommune og plukket ut prosjekter og andre anskaffelser. Vi har også gått igjennom rammeavtaleene i kommunen. I tillegg har vi snakket med sentrale personer i innkjøp og i administrasjonen.

Vedlegg til pkt 2.4.2 KOFA-saker for Gjesdal kommune

2009/160 - Gjesdal kommune (Avgjorte saker)

14.07.2009 Saksbehandler: KST

Klager: Møler og Byggetapetesermester Henriksen AS

Dokumentasjon av kvalifikasjonskrav. Supplerende dokumentasjon. Klager har deltatt i en anbudskonkurranse for gulvarbeider på Solås skole. Det anføres at innklagede ikke hadde adgang til å avvise...

<http://www.kofa.no/no/avgjorte-saker/2010/2009160>

2010/115 - Time, Gjesdal, Hå og Klepp kommune (Avgjorte saker)

19.04.2010 Saksbehandler: Bente Therese Brekken

Klager: Tre og Stål AS

Time kommune, Gjesdal kommune, Klepp kommune og Hå kommune har i fellesskap gjennomført en åpen anbudskonkurranse om anskaffelse av rammeavtale for levering av møbler til kommunene. Klagen gjelder...

<http://www.kofa.no/no/avgjorte-saker/2010/2010115>

2004/116 - kommunene Suldal, Hjelmeland, Strand, Gjesdal, Time, Klepp, Bjerkreim, Eigersund, Lund og Sokndal (Avgjorte saker)

21.05.2004 Saksbehandler: RMY

Klager: Medinor-Samarit Engros AS

Kommunen har ikke uoppgjorte klagesaker hos KOFA.

Rammeavtaler i Gjesdal kommune per 14.10.2011

Tabell: Rammeavtaler i Gjesdal kommune per 14.10.2011

Varegruppe	Leverandør	Inngått	Utgår	Forlenget
Asfalt og Asfalttjenester	Lemmikainen AS	14.02.2008	31.12.2010	31.12.2011
Anleggstjenester og mas- ser	Bjelland Entreprenør	01.08.2010	31.07.2012	
Bedriftshelsetjeneste	Hjelp 24	01.01.2008	31.12.2010	31.12.2011
Bil-leasing	Dnb Finans AS (Au- tolease)	23.10.2006	23.10.2011	23.10.2012
Bøker	Norli	01.05.2010	30.04.2012	
Drivstoff	Statoil	10.10.2009	14.09.2011	14.09.2012
Elektrotjenester og materi- ell	Profiltek	01.11.2008	31.12.2011	
ENØK bistand	AF Energi & Miljø- teknikk AS	01.03.2010	28.02.2013	
Fiber/kommunikasjonslinjer	Lyse AS	15.09.2011	14.09.2016	
Fritt skolemateriell og ko- pipapir	Staples	01.01.2009	31.12.2011	31.12.2012
Frukt og grønt	Bama	01.02.2009	31.12.2011	31.12.2012
Internkontroll av elektriske anlegg	Sinus elektro AS	01.01.2009	31.12.2011	31.12.2012
IT-utstyr og tjenester	Atea AS	23.11.2007	31.12.2009	31.12.2011
Kjøttprodukter	Holmens as	01.02.2009	31.12.2011	31.12.2012
Kolonialvarer	ASKO	01.02.2009	31.12.2011	31.12.2012
Kontor-, institusjon, skole- og barnehagemøbler	AGG	01.10.2009	30.09.2012	
Kontorrekvisita	Staples	01.01.2009	31.12.2011	31.12.2012
Legemidler og multidoser	Alliance Unichem Norge AS	01.08.2009	31.07.2011	31.07.2012
Lisenser (Microsoft)	Atea AS	01.02.2010	31.01.2013	
Lyskilder	NorEngros Emballa- sje	26.01.2007	31.12.2010	31.12.2011
Medisinsk forbruksmateriell og utstyr	KEV NorEngros	01.01.2007	31.12.2009	31.12.2011
Meieriprodukter	Tine Meierier	01.02.2009	31.12.2011	31.12.2012
Mobiltelefoner	Nordialog Stavanger as	13.09.2006	12.09.2009	12.09.2011
Multifunksjonsmaskinavtale	Konica Minolta as	01.09.2007	01.09.2011	01.09.2012
Multifunksjonsmaskiner	X-partner (Xeron)	01.09.2007	01.09.2011	01.09.2012
Renholdsmidler, rekvisita	NorEngros Emba- lasje Vest as	01.01.2007	31.12.2009	31.12.2011
Rådgivertjenester kommu- nalteknikk og geoteknikk	Dimensjon	15.10.2009	14.10.2012	
Telefoni	Telenor Bedrift	13.09.2006	12.09.2009	12.09.2011
Tolketjenester	Semantix Interpreto	01.05.2009	30.04.2011	30.04.2012
Tømming av slamavskiller	SJT-renovasjon	15.03.2009	14.03.2012	
Tømming og Sandfangkum	Stene Renovasjon	15.03.2009	14.03.2012	

Ventilasjon og energiser- vice inkl materiell	GK Norge	01.06.2011	14.04.2014	
--	----------	------------	------------	--

BPA og forskrift om offentlige anskaffelser (FOA) (KILDE: ULOBAS hjemmesider).

La det være klart med en gang: -Anbud er IKKE anbefalt løsning for BPA.

I den seinere tid har ULOBA registrert stor usikkerhet blant mange BPA-arbeidsledere og kommunale beslutningstakere i forhold til lover og regler rundt anskaffelser, anbud og arbeidsgivervalg ift. BPA. ULOBA håper med dette å kunne oppklare noen misforståelser.

Rundskriv I-20/2000 om BPA.

Helt siden starten i 1991 har ULOBA inngått avtaler med kommuner om arbeidsgiveransvar i BPA-ordninger. Det vil vi selvsagt fortsette med.

Når BPA-rundskrivene [I-20/2000](#) og [I-15/2005](#) kom, fantes ikke regelverket om offentlige anskaffelser. Regelverket, i [forskrift om offentlige anskaffelse \(FOA\)](#) ble vedtatt først i 2006.

Private aktører som BPA-arbeidsgivere.

I løpet av de siste par årene har det imidlertid kommet flere kommersielle private aktører som tilbyr seg å være BPA-arbeidsgivere. Anslagsvis finnes i dag 5-10 slike firmaer. Med et voksende innslag av kommersielle private aktører aktualiseres spørsmålene om anbud, konkurranse, direktekjøp og hva som er korrekt gjeldende regelverk for offentlige anskaffelser.

Gjelder LOA og FOA for BPA?

[Lov om offentlig anskaffelser \(LOA\)](#) og [Forskrift om offentlige anskaffelser \(FOA\)](#) gjelder når en kommune lar innbyggerne velge en annen BPA-arbeidsgiver enn kommunen selv. Kommunen må da følge regelverket om offentlig anskaffelser. Dette regelverket har sitt utspring i EU og er gjeldende i Norge gjennom EØS-avtalen. Regelverket for offentlige anskaffelser er nedfelt i ["forskrift om offentlige anskaffelser" \(FOA\)](#).

Fritt valg av BPA-arbeidsgiver.

Mange kommuner lar innbyggerne velge mellom ulike BPA-arbeidsgivere. Dette er også i tråd med [sosi-altjenestelovens krav om "brukerinnflytelse"](#). I BPA-ordninger er det som kjent alltid BPA-arbeidslederen som leder assistansen (ev. sammen med hjelpeverge). Arbeidsgiverspørsmålet kan imidlertid løses på ulike måter. Følgende arbeidsgivere er mulige:

- BPA-arbeidslederens kommune.
- BPA-arbeidsgiveren selv.
- Andelslag eid av BPA-arbeidsledere.
- Private firmaer (jfr. brev fra SHdir 08.07.2005).

Kommuner som åpner for fritt valg av BPA-arbeidsgiver må følge særskilte prosedyrer.

En oversikt finnes i anskaffelsesguiden under.

Kommuner kan velge å kun invitere ideelle organisasjoner som ULOBA til anbudsrunder. ([Jfr. avgjørelse i ESA.](#))

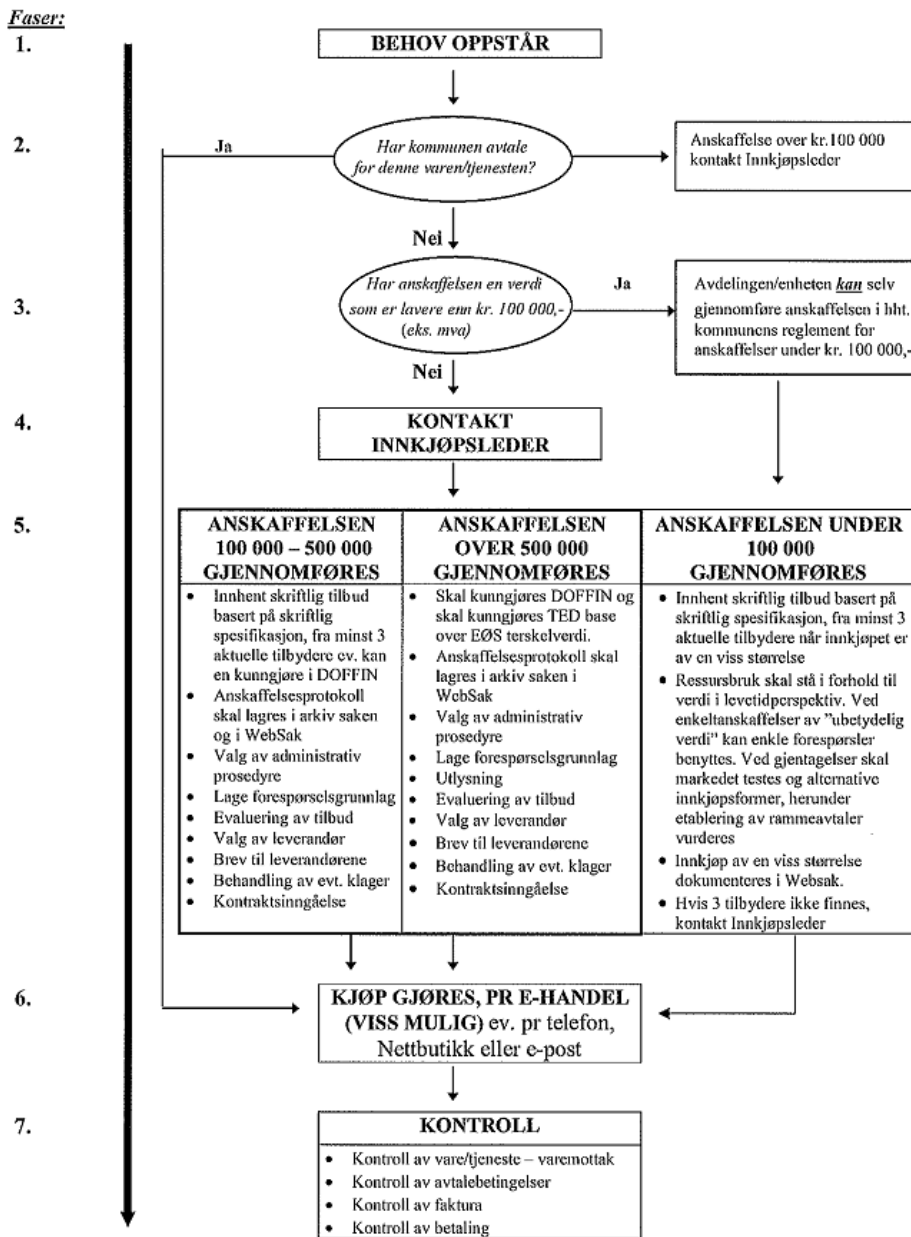
Kommunal anskaffelseseguide for BPA:

	1	2	3	4	5
Mulige BPA-arbeidsgiver løsninger.	Innbyggeren kan velge mellom egen kommune eller ULOBA som	Innbyggeren kan velge mellom egen kommune eller ULOBA eller ulike firmaer som BPA-	Innbyggeren kan ikke velge sin egen kommune, men må velge	Innbyggeren kan ikke velge sin egen kommune, men må velge	Innbyggeren kan ikke velge, men må benytte sin egen kommune som

	BPA-arbeidsgiver.*	arbeidsgiver.*	et firma X som BPA-arbeidsgiver.*	ULOBA som arbeidsgiver.*	BPA-arbeidsgiver.*
Lovlig?	Ja, dersom FOA del 1 er fulgt.	Ja, ved bruk av tjenestekonsesjon.	Ja, dersom FOA del 1, 2 og 3 er fulgt og det er gjennomført anbudsrunde der firma X vant.	Ja, dersom FOA del 1, 2 og 3 er fulgt og det er gjennomført anbudsrunde der ULOBA vant.	Ja. Men lite i samsvar med statlige signaler om brukerinnflytelse og brukerstyring.
Framgangsmåte:	<u>Prosedyre A.</u> Ideell organisasjon.	<u>Prosedyre B.</u> Tjenestekonsesjon.	<u>Prosedyre C.</u> Anbudsrunde.	<u>Prosedyre C.</u> Anbudsrunde.	<u>Prosedyre D.</u> Ikke valg.
Gir innbyggeren valgfrihet?	Ja.	ja.	Nei.	Nei.	Nei.
Anbefalt?	Ja.	Ja.	Nei.	Nei.	Nei.

*) Innbyggeren har i tillegg muligheten til å være arbeidsgiver selv.

Anskaffelsesprosess i Gjesdal kommune

Kilde: Gjesdal kommune.

[Tilbake](#)

Rogaland Revisjon IKS

Løkkeveien 10
4008 Stavanger

Tlf 40 00 52 00
Faks 51 84 47 99

www.rogaland-revisjon.no

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200800010
Arkivkode : E: 033
Saksbeh. : Wencke S. Olsen

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 14.02.2012	Utvalgssaksnr. 3 /2012
---	-------------------------------	----------------------------------

**KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER OG ANSVARSOMRÅDER;
ORIENTERING OM KOMMUNALE REGNSKAPER**

Bakgrunn:

I forbindelse med opplæring av det nyvalgte kontrollutvalget vedtok kontrollutvalget at man skal ha nærmere orientering om forskjellige emner på møtene framover.

Saksutredning:

Kommunale regnskaper skiller seg på enkelte punkter fra et bedriftsregnskap, selv om likhetene er større enn forskjellene.

I tillegg blir man som politiker presentert for et stort og for mange uoversiktlig tallmateriale. Hvor finnes de vesentlige tallene i et kommunalt regnskap?

Revisor er invitert til å gå gjennom dette temaet for kontrollutvalget.

Forslag til

VEDTAK:

[Kontrollutvalget i Gjesdal tar revisors gjennomgang av kommunale regnskaper til orientering.](#)

SANDNES, 2/2-2012

Wencke S. Olsen
Daglig leder

[Tilbake](#)

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200800009
Arkivkode : E: 146
Saksbeh. : Wencke S. Olsen

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 14.02.2012	Utvalgssaksnr. 4 /2012
---	-------------------------------	----------------------------------

**NYE PLANER FOR FORVALTNINGSREVISJON OG SELSKAPS-
KONTROLL. INNSPILL FRA ADMINISTRASJONEN/ MATERIELL
FOR UTSENDING TIL POLITISKE LEDERE**

Bakgrunn:

Som nevnt i sak 43/2011 skal kontrollutvalget i løpet av året utarbeide ny Plan for forvaltningsrevisjon, og vil i den sammenheng be om innspill både fra politiske ledere og fra administrasjonen.

Det ble her vedtatt at politiske ledere inviteres til møte med kontrollutvalget den 19. juni, mens administrasjonen inviteres til å komme med innspill til dette møtet.

Saksutredning:

Rådmannen har bekreftet at administrasjonen til dette møtet vil komme med innspill til planen.

Det foreslås i tillegg at kontrollutvalget endelig stadfester at politiske gruppeledere inviteres til å komme med innspill til kontrollutvalgets møte i den 19. juni, og inviteres til kl. 17.00. Det settes av ca. en time til denne delen. Sekretariatet gir beskjed til gruppelederne om tidspunktet etter dette møtet, mens informasjon til politikerne (se vedlegg) sendes ut et par uker før møtet.

Forslag til

VEDTAK:

- Kontrollutvalget tar rådmannens innspill til ny Plan for forvaltningsrevisjon til orientering. Sekretariatet innarbeider mottatte innspill i oversikt over innkomne forslag.
- Kontrollutvalget ber sekretariatet gi foreløpig beskjed til politiske gruppeledere om invitasjon til utvalgets møte den 19. juni kl. 17.00.

SANDNES, 21/1-2011

Wencke S. Olsen
Daglig leder

Vedlegg:
[Informasjon til politikerne](#)

[Tilbake](#)

Arkivkode: E: 144
Saksnr. : 200800112

Til : Politiske ledere
Fra : Kontrollutvalget

Nye planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Kontrollutvalget er pålagt¹ å utarbeide ny plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon for hver kommunestyreperiode.

For å sikre at kommunestyret får en plan der man har prioritert de mest relevante prosjektene, har kontrollutvalget valgt å gjennomføre en prosess der man inviterer både øvrig politisk nivå og administrasjonen til å komme med innspill til planen.

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget skal benytte for å sikre at kommunen på best mulig måte tar hensyn til innbyggernes behov og rettigheter. Dette er en av kontrollutvalgets lovpålagte oppgaver. Hensikten er å finne fram til risikoutsatte områder, der man undersøker nærmere om kommunen etterlever regelverket, når de mål kommunestyret har satt og om man får en god utnyttelse av kommunens ressurser.

Kontrollutvalget inviterer politikerne til å se på de forskjellige tjenesteområdene i kommunen og tenke gjennom hvilke områder som det kan være aktuelt å se nærmere på. Slike prosjekter kan fange over et vidt område. Det vises til vedlagte liste over forskjellige tjenesteområder i Gjesdal kommune. En eventuell undersøkelse kan omfatte både det administrative og det politiske miljøet (så nær som kommunestyret). Kommunale foretak er også omfattet, mens selskaper faller utenfor så sant de ikke er heleide av kommunene. (Det vil også bli lagt fram en plan for selskapskontroll i løpet av året.)

Når prosjektene til slutt skal prioriteres for den kommende planen, skal denne prioriteringen skje på grunnlag av en overordnet analyse av Gjesdal kommunes risikoområder. Det betyr at kontrollutvalget skal vurdere om et område har høy eller lav risiko. Det skal også vurderes om man anser at et eventuelt avvik vil være vesentlig for kommunen. Det kan være både i et innbygger-, bruker-, samfunns-, økonomisk- eller omdømmeperspektiv. Det er de områdene der kontrollutvalget vurderer både risiko og vesentlighet som størst som skal prioriteres høyest i planen.

Uavhengighet og objektivitet er viktige forutsetninger for at kontrollutvalget skal fylle sin rolle på en tillitvekkende måte. Kontrollutvalget skal derfor ikke være en arena for partipolitikk, eller overprøve politiske beslutninger. Det er kontrollperspektivet som skal legge føringer for arbeidet i kontrollutvalget, og som skal gi utvalget gjennomslagskraft på tvers av partipolitiske skillelinjer.

¹ Jfr. Forskrift om kontrollutvalg § 10

Aktuelle tjenesteområder i Gjesdal kommune kan være (listen er ikke uttømmende):

- Tjenesteområde teknisk:
 - Adresser og stedsnavn
 - Arealplan
 - Areal- og tomt salg
 - Brann og feiertjeneste
 - Byggesak
 - Byggeskikkpris
 - Eiendom og oppmåling
 - Forurensing
 - Friområder
 - Gebyrer
 - Kart og geodata
 - Kirker og kirkegårder
 - Kommunale bygg og anlegg
 - Kommunale idrettsanlegg
 - Landbruk, natur og miljø
 - Radonmåling
 - Regelverk, normer og vedtekter
 - Reguleringsplaner på høring
 - Renovasjon
 - Vann og avløp
 - Vedtatte reguleringsplaner
 - Vei og samferdsel
- Tjenesteområde opplæring
 - Skoler
 - Pedagogisk psykologisk tjeneste
 - Ungdom og fritid
 - Voksenopplæring
 - Bilbliotek
 - Kulturskole
- Tjenesteområde barnehage
 - Barnehager
- Tjenesteområde ressurscenter for barn, unge og voksne
 - Kulturkontoret
 - Folkehelse
 - Idrett og friluftsliv
 - Kulturminnevern og museer
 - Lag og foreninger
 - Støtteordninger og stipend
 - Svømmehaller
 - Tilrettelagt fritid
 - Turisme
 - Ungdomstilbud
 - Utlån og utleie
 - NAV Gjesdal
 - Barnevern
 - Helsestasjon
 - Psykisk helse
 - Frivilligsentralen
- Tjenesteområde omsorg
 - Sykehjem
 - Samordning og fellestjenester
 - Hjemmetjeneste
 - Omsorgsboliger
 - Rehabilitering

- Rådmannen
 - Økonomi
 - Budsjett og regnskap
 - Økonomi drift
 - IKT/nettredaksjon
 - Innkjøp
 - Personalavdeling
 - Rekruttering og kompetanse
 - Helse-, miljø og sikkerhet
 - Administrasjonsavdeling
 - Internt/eksternt servicetorg
 - Politisk sekretariat
 - Sentralarkiv
 - Beredskap
 - Kommunikasjon
 - Næring

[Tilbake](#)

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200800010
Arkivkode : E: 033
Saksbeh. : Wencke S. Olsen

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 14.02.2012	Utvalgssaksnr. 5 /2012
---	-------------------------------	----------------------------------

KONTROLLUTVALGETS ÅRSMELDING FOR 2011

Bakgrunn

Kontrollutvalget rapporterer resultatet av sitt arbeid til kommunestyret. Rapporteringen skjer dels løpende ved at alle rapporter mv. sendes fortløpende til kommunestyret for sluttbehandling. I rapporteringen inngår også årsmeldingen der kontrollutvalget oppsummerer alle sine aktiviteter i året som gikk.

Saksutredning

Årsmeldingen oppsummerer alt arbeidet kontrollutvalget har gjort i løpet av året knyttet løpende tilsyn med forvaltningen og oppgaver knyttet til regnskaper og internkontroll.

Denne gangen vil mestedelen av årsmeldingen knytte seg til arbeidet i det forrige kontrollutvalget. I forhold til årsplan for 2011 er kontrollutvalgets mål i det alt vesentligste oppfylt. Det er imidlertid et mindre avvik når det gjelder forvaltningsrevisjonsrapporter bestilt for levering i 2011, der en av rapportene ikke foreligger til behandling før i 2012. Kontrollutvalget orienteres fortløpende om framdriftsplanene på bestilte prosjekter.

Det vises til vedlagte forslag til årsmelding for 2011 for utfyllende oversikt. Eventuelle endringer som måtte komme fram på møtet innarbeides i årsmeldingen av sekretariatet før den videresendes til kommunestyret.

Forslag til

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal vedtar framlagt årsmelding for 2011. Årsmeldingen blir videresendt til kommunestyret til orientering.

SANDNES, 01.02.2012

Wencke S. Olsen
daglig leder

Vedlegg:
[Kontrollutvalgets årsmelding 2011](#)

[Tilbake](#)

KONTROLLUTVALGET I GJESDAL – ÅRSMELDING 2011

Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS

Innledning

Kontrollutvalget er et lovpålagt organ, som på vegne av kommunestyret skal føre det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen, både administrativt og politisk. Kontrollutvalget har likevel ikke tilsynsansvar for kommunestyret selv, men er underlagt dette.

Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret. Dette skjer løpende ved at rapporter m.v. sendes direkte til kommunestyret. Gjennom årsmeldingen gir kontrollutvalget en samlet oversikt over aktiviteten i året som gikk.

Kontrollutvalgets medlemmer

Kontrollutvalget besto fram til valget høsten 2011 av følgende medlemmer:

Medlemmer		Varamedlemmer	
Ole Sjølyst	Leder	1	Torbjørn Fjermestad
Odd Fanuelson	Nestleder	2	Kristin Kverneland
Raymond Knudsen Skjærpe			
Hilde Hamarsland			
Mary Ann Espedal			

Fra og med valget høsten 2011 består kontrollutvalget av:

Medlemmer		Varamedlemmer	
Anita Heigre (H)	Leder	1	Steinar Fossfjell (Sp)
Reidar Skjold (Ap)	Nestleder	2	Malene Kommedal (H)
Raymond Knudsen Skjærpe (FrP)		3	Ingrid Øyre (KrF)
Frank Oftedal (H)			
Ann Torill Matre Bakken (KrF)			

Kontrollutvalgets arbeid i 2011

Kontrollutvalget har i 2011 hatt 6 møter og behandlet i alt 44 saker.

Løpende tilsyn med forvaltningen, oppgaver knyttet til regnskap og internkontroll

Som et ledd i kontrollutvalgets tilsyn med forvaltningen har kontrollutvalget i løpet av året invitert administrative ledere til å orientere kontrollutvalget i aktuelle saker. Følgende har orientert i løpet av 2011:

- 09.02.11:** Ledende helsesøster Torill Idland Midtun orienterte om tidligutskrivning fra fødeavdeling
Barnevernsleder Hilde Monstad orienterte om barnevernets oppgaver og utfordringer forut for bestilling av forvaltningsrevisjon.
Leder for ressurscenteret Eva Marie Gartner var til stede under orientering fra helsesøster og barnevern, i tillegg var rådmann Bodil Sivertsen til stede under alle orienteringssakene.
- 28.03.11** Rådmann Bodil Sivertsen og økonomisjef Bjarte Madland orienterte om årsregnskapet og skatte-regnskapet for 2010.
- 14.06.11** Rådmann og økonomisjef orienterte om tertialrapportering pr. 30.04.11
- 30.11.11** Rådmann og økonomisjef orienterte om budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015

Kontrollutvalget har ansvar med å påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Kontrollutvalget er derfor blitt orientert om revisors planer for revisjonsåret 2011. I tillegg er rapporter om resultatet av revisjonsarbeidet behandlet i kontrollutvalget. Oppdragsansvarlig revisor har videre avgitt egenerklæring om uavhengighet til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har i samsvar med årsplanen behandlet følgende saker knyttet til regnskap og budsjett:

- Kontrollutvalget behandlet i møtet 28.03.11 kommunens årsregnskap og revisjonsberetning for 2009 og ga uttale til kommunestyret i Gjesdal.
- I samme møtet behandlet kontrollutvalget årsrapport for skatteregnskapet, med kontrollbrev fra Skattetaten.
- Kontrollutvalget behandlet 30.08.11 årsrapport 2010 for Gjesdal Overformynderiet, som ledd i deres tilsyn med overformynderiet..
- Orientering om kommunens økonomistyring og budsjettoppfølging ved å bli orientert om tertialrapportene.

Revisor hadde ingen merknader i revisjonsberetningen eller årsoppgjørsbrevet som krevde særskilt oppfølging fra kontrollutvalget.

Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal årlig påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon. Forvaltningsrevisjoner skal gjennomføres i samsvar med vedtatt plan og innenfor vedtatte budsjetterammer.

Ved godkjenning av plan for forvaltningsrevisjon i kommunestyrets møte 03.11.08, ble det samtidig gitt fullmakt til kontrollutvalget til å rullere planen i planperioden. Planen ble rullert i 2010.

Kontrollutvalget har i 2011 bestilt følgende forvaltningsrevisjon for levering i 2012:

- **Barnevern.** Formål: Å undersøke hvordan bekymringsmeldingene håndteres, hvordan hjelpetiltak følges opp, hvordan kommunene følger opp fosterhjemmene og hvordan samarbeidet internt i kommunen fungerer

Ved bestilling av forvaltningsrevisjoner har kontrollutvalget vært opptatt av at prosjektene skal ha kost/nytteverdi. I bestillingsprosessen sjekker kontrollutvalget også ut at det ikke er gjennomført/skal gjennomføres statlige tilsyn på området, for å unngå unødvendige belastninger på avdelinger/tjenesteområder.

I løpet av 2011 har kontrollutvalget behandlet følgende rapporter:

- **Vedlikehold av kommunale bygg** (*behandlet 15.02.11 og 14.06.11*)
- **Overgang barnehage – skole og barnetrinn - ungdomstrinn** (*behandlet 14.06.10*)

Det ble ikke avdekket lovbrudd i noen av de to rapportene. I begge rapportene kommer revisjonen med anbefalinger til kommunen.

Kontrollutvalget har også ansvar for å følge opp kommunestyrets vedtak i forbindelse med behandling av forvaltningsrevisjonsrapporter (kontrollutvalgskonferensens § 12).

- **Pleie og omsorg i Gjesdal** (*behandlet 28.03.11*)

Alle rapportene blir fortløpende sendt til kommunestyret for sluttbehandling. Kontrollutvalget oversender også fortløpende melding om oppfølging av rapporter til kommunestyret.

Selskapskontroller

Kontrollutvalget har ansvar for å påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m. m. (selskapskontroller). Selskapskontroller skal gjennomføres i samsvar med vedtatt plan for selskapskontroll og innenfor vedtatte budsjetterammer. Gjeldende plan for selskapskontroll ble vedtatt i kommunestyret 13.10.08.

Kontrollutvalget har ved utgangen av 2011 ikke bestilt nye selskapskontroller.

I løpet av 2011 har kontrollutvalget behandlet følgende rapporter:

- **Brannvesenet Sør-Rogaland IKS**
Hovedfunn i rapporten knytter seg til at selskapet bør utarbeide styreinstruks og registrere styremedlemmene fra alle kommunene i KS' styrevervregister. Det bør også utarbeides kalkyler som

dokumenterer selvfinansiering av tjenester som selges i konkurranse med andre samt vurderes tiltak innenfor arbeidsmiljøområdet. Øvrige anbefalinger gjelder selve eierskapet.

- **Rogaland Revisjon IKS**

Denne rapporten ble utarbeidet av Revisor AS. Hovedfunn i rapporten når det gjelder selskapet var at selskapet pr. i dag drives på forretningsmessige prinsipper slik at det er skattepliktig. Øvrige anbefalinger gjelder eierskapet

Alle selskapskontrollene som er gjennomført hittil, har vist at kommunen ikke har utarbeidet eierstrategi.

Kontrollutvalgets budsjett og regnskap

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontroll og tilsynsvirksomheten i kommunen. Dette ble behandlet i møte 30.08.11.

Kontrollutvalgets budsjettforslag er deres eget². Det kan bare endres av kontrollutvalget selv, eller i den politiske behandlingen i formannskapet og kommunestyret. Kontrollutvalget opptre på vegne av kommunestyret og er direkte underordnet kommunestyret. Det er derfor av betydning for kommunestyret å være kjent med kontrollutvalgets vurdering av det økonomiske behovet til kontroll- og tilsynsarbeidet. Kontrollutvalgets budsjettforslag oversendes derfor kommunen for framlegging i kommunestyret.

For å følge opp sitt budsjettansvar har kontrollutvalget behandlet tertialvise regnskapsrapporter for dette budsjettområdet.

Andre oppgaver

Som et ledd i sin rapportering til kommunestyret, utarbeidet kontrollutvalget årsmelding for 2010.

Kontrollutvalget ser det som viktig å holde seg oppdatert i forhold til sitt fagområde. Medlemmer av kontrollutvalget har derfor vært representert på møte i Forum for kontrollutvalg i Sandnes i desember 2011.

Ålgård, den 14. februar 2012

Kontrollutvalget

Anita Heigre
Leder

Reidar Skjold
Nestleder

Raymond Knutsen Skjærpe
Medlem

Frank Oftedal
Medlem

Ann Torill Matre Bakken
Medlem

[Tilbake](#)

² Jfr. brev av 18.06.07 fra Kommunal- og regionaldepartementet

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200800206
Arkivkode : E: 212
Saksbeh. : Wencke S. Olsen

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 14.02.2012	Utvalgssaksnr. 6 /2012
---	-------------------------------	----------------------------------

BUDSJETTOPPFØLGING KONTROLL OG TILSYN PR 31.12.11

Bakgrunn

Kontrollutvalget har budsjettansvar innenfor sitt område, og dermed følger også et ansvar for å følge opp dette budsjettet gjennom året. Derfor legges det fram budsjettoppfølgingsrapporter hvert tertial. Denne gangen gjelder det regnskapet for 3. tertial, altså pr årsskiftet.

Saksutredning

Budsjettoppfølgingen viser et samlet mindreforbruk på ca 15% av årsbudsjettet. Det er i utgangspunktet mindreforbruk på alle områder. Revisor har riktig nok brukt litt mer enn avsatt i budsjett til forvaltningsrevisjon og litt mindre til regnskapsrevisjon. Samlet sett har revisor likevel også et lite mindreforbruk.

Mindreforbruket på kontrollutvalget skyldes i hovedsak tilbakebetaling fra Sekretariatet av kommunens andel av overskudd 2010. I tillegg er det satt av midler til annet kjøp som ikke er benyttet i 2011.

Kontrollutvalgets utgifter (møtegodtgjørelse, reise- og kursutgifter) skal også være en del av dette budsjettet/regnskapet. Sekretariatet vil arbeide for å få disse utgiftene med i budsjett-forslaget for 2013.

Dette regnskapet er en del av kommunens totalregnskap for 2011.

Forslag til

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal tar budsjettoppfølgning kontroll og tilsyn pr 31.12.11 til etterretning.

SANDNES, 04.02.2012

Wencke S. Olsen
daglig leder

Vedlegg:

[Budsjettoppfølgning kontroll og tilsyn pr 31.12.11](#)
Tertialrapport pr 31.12.11 fra Rogaland Revisjon IKS

[Tilbake](#)

Kontrollutvalget i Gjesdal

Arkivkode: E: 212
Saksnr. : 200800206

Budsjettoppfølging Kontroll og tilsyn pr 31.12.11

Art	Ansvar 199 KONTROLLUTVALG	Vedtak Kst.	Forbruk 3. Tertial	%
Oversikt fra kommunens regnskap				
Tjeneste 1007 KONTROLLUTVALGET				
1195	Avgifter, gebyrer, lisenser m.v.	3 000		
1270	Konsulenttjenester	18 000		
1375	Kjøp fra IKS - Kontrollutvalgssekretariatet	126 000	119 240	
1429	Moms generell kompensasjonsordning	31 000	29 810	
1729	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-31 000	-29 810	
	Sum Tjeneste 1007 KONTROLLUTVALGET	147 000	119 240	81,1 %
Tjeneste 1004 REVISJON				
1375	Kjøp fra IKS - Revisjonen	600 000	511 702	
1429	Moms generell kompensasjonsordning	151 000	127 925	
1729	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-151 000	-127 925	
	Sum tjeneste 1004 REVISJON	600 000	511 702	
	BUDSJETTRAMME KONTROLL OG TILSYN	747 000	630 942	85,3 %

Oversikt fra Rogaland Revisjon IKS

Regnskapsrevisjon, attestasjoner mv.	364 000	302 900	83,2%
Forvaltningsrevisjon/selsk.ktr.	227 500	274 300	120,5%
Sum	591 500	577 200	97,6 %

Oversikt fra sekretariatet

Grunnbeløp	128 000	105 800	82,6%
------------	---------	---------	-------

[Tilbake](#)

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200800041
Arkivkode : E: 216
Saksbeh. : Wencke S. Olsen

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 14.02.2012	Utvalgssaksnr. 7 /2012
---	-------------------------------	----------------------------------

**STATUSOVERSIKT KONTROLLUTVALGETS SAKER - FEBRUAR
2012**

Bakgrunn:

Sekretariatet legger til hvert møte fram en oppdatert oversikt for kontrollutvalget over status på bestilte forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroller, undersøkelser m.m., se vedlegg.

Saksutredning:

Første del av oversikten viser bestilte prosjekter som ennå ikke er behandlet i kontrollutvalget. Beregnet kostnad til det enkelte prosjekt er også tatt med.

Vedlegget inneholder videre oversikt over saker som er behandlet i kontrollutvalget, men som likevel fremdeles ikke er ferdigbehandlet. Her skal administrasjonen gi lovpålagt tilbakemelding til kontrollutvalget på hvordan kommunestyrets vedtak knyttet til det enkelte prosjektet er fulgt opp.

Oversikten omfatter fra om med 01.01.2012 kun aktuelle saker som skal behandles eller følges opp i nærværende periode

Til dette møtet foreligger bestilling av forvaltningsrevisjon innenfor "Anskaffelser (innkjøp)" til behandling.

Forslag til

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal tar statusoversikten pr. februar 2012 til orientering.

SANDNES, 30.01.2012

Wencke S. Olsen
daglig leder

Vedlegg:
[Statusoversikt](#)

[Tilbake](#)

Statusoversikt kontrollutvalgets saker – februar 2012**Prosjekter til behandling/bestilling* i kontrollutvalget**

<i>Forvaltningsrevisjoner</i>	Vedtatt igangsatt	Avtalt tidsbruk	Status/ Antatt ferdig	Merknader
1. Innkjøp	30.11.10	200 timer	Febr. 2012	Til behandling
2. Barnevern	06.12.11	180 timer	2012	
<i>Selskapskontroller</i>				
<i>Andre saker</i>				
1. Overordnet analyse til ny plan for forvaltningsrevisjon 2013-2016	14.06.11		Vår 2012	

*) Prosjekter og kontroller som skal bestilles/behandles i dette møtet er medtatt i kursiv

Oppfølging av prosjekter under politisk behandling og videre oppfølging

<i>Forvaltningsrevisjoner</i>	Vedtatt igangsatt	Behandlet i K.utv.	Behandlet av /dato	Planlagt fulgt opp	Kommentarer
1. Overgang barnehager – skoler	30.11.10	14.06.11		2012	
2. Vedlikehold av kommunale bygninger	08.06.10	15.02.10 14.06.11		2012	
<i>Selskapskontroller</i>					
1. Brannvesenet Sør-Rogaland	26.10.10	14.06.11		2012	
2. Rogaland Revisjon IKS	05.04.11	30.08.11		2012	
<i>Andre saker til oppfølging</i>					
1.					

Prosjekter som er avsluttet

<i>Forvaltningsrevisjoner</i>	Vedtatt igangsatt	Behandlet i K.utv..	Behandlet i Pøk/kst.	Fulgt opp av K.utv.	Merknader
1.					
2.					
3.					
<i>Selskapskontroller</i>					
1.					
2.					
<i>Andre saker til oppfølging</i>					
1.					

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200900008
Arkivkode : E: 212
Saksbeh. : Wencke S. Olsen

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 14.02.2012	Utvalgssaksnr. 8 /2012
---	-------------------------------	----------------------------------

**BYGGEREGNSKAP OG SLUTTMELDING FOR OLTEDAL
BRANNSTASJON**

Bakgrunn:

Kontrollutvalget har tidligere bedt om å få framlagt ferdigstilte byggregnskaper i Gjesdal kommune. Utvalget har nå mottatt byggregnskap og sluttmelding for Oltedal Brannstasjon. Byggregnskapet er gjennomgått av revisor og revisjonsuttalelsen ligger ved.

Saksutredning:

Byggregnskapet hadde en vedtatt kostnadsramme på 5 150 000 kroner. Regnskapet er gjort opp med et mindreforbruk på 390.000 kroner.

Regnskapet har vært behandlet og godkjent i byggeutvalget, og skal i tillegg også behandles i plan- og økonomiutvalget og kommunestyret.

Revisor har avgitt revisjonsuttalelse. Revisor uttaler her at de i sitt arbeid ikke har avdekket noen vesentlige feil eller avvik.

Forslag til

VEDTAK:

Kontrollutvalget har ingen kommentarer til det framlagte byggregnskapet og sluttmeldingen for prosjektet "Oltedal Brannstasjon" slik den foreligger

SANDNES, 03.0922012

Wencke S. Olsen
daglig leder

Vedlegg:

[Byggregnskap og sluttmelding for Oltedal Brannstasjon](#)
[Revisjonsuttalelse](#)

[Tilbake](#)

Oltedal brannstasjon - byggeregnskap og sluttmelding

Saksnummer		Vedtaksdato
002/12	Byggeutvalget	30.01.2012
	Plan- og økonomiutvalget	08.03.2012
	Kommunestyret	07.05.2012

ArkivsakID.: 08/250
Arkivkode: FE-, FA-M81
Jnr.postID PM

Saksbehandler: Jon Jakobsson

Rådmannens forslag til vedtak:

Byggeregnskap og sluttmelding godkjennes.

30.01.2012 Byggeutvalget

Møtebehandling:
Enstemmig innstilling.

BU-002/12 Innstilling:
Byggeregnskap og sluttmelding godkjennes.

Oltedal brannstasjon - byggeregnskap og sluttmelding

Prosjektet

Prosjektnummer	3481
Type prosjekt	Brannvern

Kostnadsramme, bevilgninger og avvik

Vedtatt kostnadsramme:	5 150 000
Vedtatt i sak:	

Utgifter	2004-2008	2009	2010	2011	Totalt
Budsjett	1 450	0	3 700	0	5 150
Regnskap	293	64	2 538	1 865	4 760
Avvik	-1 157	64	-1 162	1 865	-390

Finansiering	Regnskap	Merknad:
Bruk av lån	3 460	Budsjettall, endelig finansiering regnskapsføres i
Overføring fra drift (mva)	835	forbindelse med årsoppgjøret 2011.
Fellesfinansiering	465	
Sum	4 760	

Vedtak økonomi - bevilgninger	Beløp	Merknad:
Vedtak K-styret 2004 og 2006	1 450	Prosjektet vil gjøres opp regnskapsmessig pr 31.12.2011. Disponeringen av mindreforbruk på 390 000 vil fremkomme av årsregnskapet.
Vedtak K-styret den 14.12.2009	3 700	
Samlet bevilgning	5 150	

Andre forhold iht byggeinstruksen

Aktivitet	Tidspunkt	Utvalg	Saksnummer
Klarsignal for bygging	31.05.2010	BU	039/10
Valg av anbud	31.05.2010	BU	039/10
BU sin tillatelse til byggestart	31.05.2010	BU	039/10
Overskridelse rapportert			
Overlevert til bruker	24.02.2011		

Kommentarer til fremdrift og avvik:

I 2003 ble det av kommunestyret vedtatt å opprettholde en brannstasjon i Oltedal underlagt Brannvesenet i Sør Rogaland. Det ble vurdert ulike alternative løsninger underveis, men i 2008 ble det vedtatt å bygge ny brannstasjon. Bygget ble overtatt i februar 2011. Sluttmelding og endelig byggeregnskap legges fram innen 1 års fristen som er sett i byggeinstruksen for Gjesdal kommune.

Rådmannen i Gjesdal, den 18.01.2012

Bodil Sivertsen
rådmann

Torbjørn Sterri
teknisk sjef

Vedlegg:

Dok.nr Tittel på vedlegg
108740 Revisjonsuttalelse - sluttregnskap for investeringsprosjekt - Oltedal brannstasjon

		GJESDAL KOMMUNE	
Avdeling:		Teknisk kopi	
Dato:	19.12.11.	Saksb.:	IBJ BMA
Saksnr./dok.nr.:	08/250	Løpnr.:	
Vår referanse:		Side:	1 av 1
Ar:	M81	Løpnr.:	

Vår saksbehandler:

Vår dato:
14.12.2011

Kopi til:

Gjesdal kommune
Storhuset, Rettedalen 1
4330 ÅLGÅRD

REVISJONSUTTALELSE – SLUTTREGNSKAP FOR INVESTERINGSPROSJEKT OLTEDAL BRANNSTASJON

Vi har gjennomført de kontrollhandlinger som er avtalt med dere og gjengitt nedenfor vedrørende sluttregnskap for Oltedal Brannstasjon. Vårt oppdrag ble utført i samsvar med ISRS 4400 «Avtalte kontrollhandlinger». Handlingene ble utført kun for å bistå dere i vurderingen av riktigheten av investeringsprosjektet med totale utgifter på kr 4 760 000.

Vi har gjennomført følgende handlinger:

- Kontroll av at beskrivelsen av byggeprosjektets framdrift samsvarer med vedtak og budsjettforutsetninger.
- Kontroll av at utgifter og inntekter som er bokført på prosjektene vedrører de aktuelle prosjektene.
- Kontroll av at sluttregnskapet er avsluttet i samsvar med kommunestyrets vedtak om finansiering.

Vårt arbeid avdekket ingen vesentlige feil eller avvik.

Siden de ovenstående kontrollhandlingene verken utgjør revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, gir vi ikke uttrykk for noen sikkerhet for at rapporten ikke inneholder vesentlige feil. Dersom vi hadde utført tilleggshandlinger eller hadde gjennomført revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, kunne andre forhold ha kommet til vår kunnskap og blitt rapportert.

Vår rapport er utelukkende utarbeidet for det formål som er beskrevet i første avsnitt og til deres informasjon, og skal ikke brukes til noe annet formål. Rapporten er kun ment å skulle distribueres til kommunestyret, og distribusjon utover dette må skje i samsvar med offentlighetslovens bestemmelser.

Stavanger, 14.12.2011
Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Aarrestad
Revisjonsdirektør/
statsautorisert revisor

[Tilbake](#)